ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . .	200 ղշ.
Ալթը այլըգ	100 »
Իւչ այլըգ	55 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . .	230 ղշ.
Ալթը այլըգ	120 »
Իւչ այլըգ	60 »

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԵՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՓՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԽԷՎԱՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ 5 ղշ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ այիտ 2 վէ 3ի ընճի սահիֆէլէրէ 6 ղշ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 4 »

Զիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթը այրը բազարլըգ օլուր:

Մէվատտը նաֆիայա տայիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ:

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսքի Պապը Զապթիյէ սօգաղը գէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր: —Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէքտուպ հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ծիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քեաֆֆէյի մէքեաթիպին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր:

ԱՍԻԹԱՆԷ 5 ՅՈՒՆԻՍ

ԻԽԹԱՐ

Պիր կազէթա վէ խուսուսիյէ էհվալ իչրան կազէթա՝ վուգուաթը էհվալիյէնին թարիխնամէսի մագամընտա օլտուղընտան, մէճմուա (գօլէգսիօն) սուրէթինտէ թօբլայան միւշթէրիլէրիմիզ վէ պիլխասսա թաշրա պօնէլէրիմիզ իչիւն էլլի կիւնլիւք միւտտէթը թաթիլիյէմիզտէ ճէրէյան իթմիշ օլան տախիլի վէ խարիճի վէ միլլի հավատիսաթը միւհիմմէնին իճմալընը բազար էրթէսի, սալը վէ թուինքի նիւսխալէրիմիզտէ տէրճ իթթիպ պիթիրմիշ վէ չօգլարըն թագտիր ու թէշէքքիւրինէ նաիլ օլմուշ իսէք տէ, պազը օգույանլարըմըզ պու թէտպիրիմիզի եանլըշ անլայարագ, կէօյա քի էլլի կիւն միւթէմատիյէն կազէթամըզա պայաթ վէ էսկիմիշ հավատիս տէրճ իտէճէկիմիզ զաննընտա օլուպ, թէշէքքիւր իթտիրքէլէրինի իթիրազա թէպտիլ իթմիշլէր տիր:

Նասըլքի սէօյլէտիք իճմալը մէզքիւր իքի իւչ կիւնլիւք պիր շէյ օլուպ, թուինքի նիւսխամըզտա խիթամ պուլմուշ օլմաղլա, պու թէտպիրիմիզի անլայըպ թագտիր իտէնլէրէ պէյանը թէշէքքիւր իլէ պէրապէր, եանլըշ անլայանլարըն սուիզէհապլարընը իզալէ իխթարը մախսուսա թասհիհ իտէր վէ պու կիւնտէն իթիպարէն էվվէլքի կիպի կազէթանըն թէզյիլի միւնտէրիճաթը թազէ հավատիսատէն իպարէթ օլաճաղընը պաստէթմէն պէյան էյլէրիզ:

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Պէրլինտէ տիւնտէն պէրու գօնֆէրանս իճթիմա իթմէքտէ տիր: Պու կիւնլէրտէ ալընաճագ թէլէկրաֆլար գօնֆէրանսըն իլք միւզաքէրաթընտան խապէր վիրէճէք տիր:

Պու գօնֆէրանս մահզա Եունան հուտուտու մէսէլէսինի գաթիէն հալլ իթմէք մագսատի իլէ թօպլանըյօր իսէ տէ, պու մէսէլէնին հալլինէ միւվաֆֆագ օլուպ օլամայաճաղը վէ նասըլ օլապիլէճէյի մալիւմ տէյիլ տիր:

Պու գօնֆէրանստա տէվլէթը Օսմանիյէնին վէքիլի վէ միւրախխասը օլմատըղընտան պաշգա, գօնֆէրանսըն իճթիմաը հագգընտա տա Պապը Ալինին ռէյի իսթիհսալ օլունմամըշ վէ գօնֆէրանսըն իճթիմաընա պիր ազ միւտտէթ գալմըշ իքէն Պապը Ալիյէ խապէր վիրիլմիշ տիր: Պու խապէր տէ սուրէթը մախսուսատէ վիրիլմէյիպ միւշթէրէք նօթաստա պէյան օլունան մէվատտը սայիրէ սըրասընտա զիքր օլունմուշ տըր:

Վագըա պունտան էվվէլ Լօրտ Կօշէնը Պապը Ալիյէ պիր նօթա կէօնտէրէրէք մէսէլէնին թէտգիգի իչիւն էվվէլճէ գարարլաշտըրըլմըշ օլտուղու իւզրէ պիր միւխթէլիթ գօմիսիօնըն թէշքիլինի խապէր վէրմիշ վէ գօմիսէրլէրին թէյինի հագգընտա տախի թէճաիւզ իսթէմիշ իտի:

Պապը Ալի պէօյլէ պիր գօմիսիօնուն թէշէքքիւլինի էսասէն գապուլ իթմէքտէ իտի իսէ, մէզքիւր նօթայա հիչ ճէվապ վէրմէմիշ տիր:

Հալ պու քի էվրօփա պու սիւքիւթէ պիր թարաֆտան գապուլ վէ ռիզա մանասընը վիրէրէք վէ պիր թարաֆտան գօմիսէրլէրին թէյինի թէէխխուրը օլունմասընը վէսիլէ իթթիխազ իտէրէք, Ըսթամպօլտա իճթիմա իտէճէք պիր գօմիսիօն էրինէ, Պէրլինտէ պիր գօնֆէրանս իճթիմաընա գարար վիրմիշլէր տիր:

Տէվլէթը Օսմանիյէ Պէրլին ահտնամէսինին իճրա իտէն տէվլէթլէրտէն վէ պու իշին սահիպի օլտուղու հալտէ գօնֆէրանսա տավէթ օլունմամասը վէ գօնֆէրանստա վէքիլի պուլունմամասը էվրօպա թարաֆընտան Պապը Ալիյէ գարշը բէք սէրթ պիր հարէքէթ տիմէք օլտուղու կիպի, Պապը Ալինին վիրտիյի ճէվապ տա աղ սէրթ տէյիլ տիր:

Գօնֆէրանս Եունան հուտուտու մէսէլէսինի հալլ իթմէք մագսատիյլէ իճթիմա իտիյօր իսէ տէ, կալիպա պու մէսէլէյի հալլ իթմէք չէօյլէ տուրսուն, պըլքի տէվլէթը Օսմանիյէ իլէ Եունան արասընտա պիր մէսէլէ սուրէթինտէն չըգարըպ, Պապը Ալի իլէ Էվրօպա արասընտա պիր մէսէլէ սուրէթինէ սօգմագտան վէ պինաէն ալէյհ պէօյլէճէ էհէմմիյէթինի արթըրմագտան պաշգա պիր նէթիճէ միւզթէթիր օլամայաճագ տըր:

Պու գօնֆէրանսըն գարարը իքի սուրէթտէն խալի օլամազ, եա իճրասը մէճպուրի օլուր, տուէլը միւաղզամա գօնֆէրանսըն գարարընը Պապը Ալիյէ ճէպրէն գապուլ վէ իճրա իթտիրմէք գայրէթլէրինտէ պուլունաճագլար տըր, վէ եախօտ պու գարարը տախի պիր արզու վէ իւմիտ սուրէթի իլէ Պապը Ալիյէ թէպլիղ իտէճէքլէր տիր:

Էյէր իւմիտ սուրէթի իթթիխազ օլունուր իսէ, պու իւմիտը գաթէն Պէրլին գօնկրէսի իզհար իթմիշ օլտուղընտան, էհէմմիյէթսիզ պիր գօնֆէրանսըն ագտընա լիւզում եօգ իտի:

Եօգ մէճպուրի իճրա պիր գարար վէրիլէճէք իսէ, օ հալտէ մէսէլէ բէք պէօյլէ պիր նէզաքէթ վէ էհէմմիյէթ քեսպ իտէճէք տիր:

Պապը Ալի էօյլէ պիր գարարը իճրայա մէճպուր օլամայաճաղընը չիմտիտէն պէյան իթմիշ կիպի, օնուն իճրասընա մէճպուրիյէթ օլունտուղու սըրատա ղուհուր իտէճէք աճվալին մէսուլիյէթինի տէ իւզէրինէ ալմայաճաղընը պէյան իլէ նէվինմա բրօթէսթօ իթմիշօր:

Օ հալտէ Էվրօպա պու գարարը նասըլ իճրա իթտիրէճէք տիր: Հէր հալտէ Էվրօպանըն գարարը բէք մուհիմմ օլտուղու կիպի, Պապը Ալինին ճէվապը տա բէք մուհիմմ տիր: Էյէր Էվրօպա տէվլէթլէրի պու գարարըն իճրասը հագգընտա էվվէլճէ պիր եօլ տուշիւնմէմիշլէր իսէ, վէ պունուն իճրասընը Պապը Ալիտէն իսթէմէք նիյէթինտէ պուլունմուշլար իսէ, Պապը Ալինին պու ճէվապը խայլը էնտիշէլէրինի միւճիպ օլաճագ տըր:

Շու գատար վար քի, Պապը Ալի Պէրլին գօնֆէրանսընըն Բրէվէզա վէ Եաննայա գօմիսիօնլարընըն բրօթօգօլլարընը տախի նազարը իթիպարա ալմասընը իխթար իտէյօր:

Պունտան անլաշըլըյօր քի, էյէր գօնֆէրանս Պապը Ալինին գապուլ վէ իճրա իտէպիլէճէյի պիր գարար վէրիրսէ, Պապը Ալի օնուն գապուլ վէ իճրասընա միւմանաըթ կէօսթէրմէյէճէք տիր:

Անճագ Էվրօպանըն պու արալըգ Եունանա օլան մէյլէրի մէյտանտա օլտուղընտան, վէ հէր նէ գատար քի գօնֆէրանստա Օսմանլը միւրախխասը պուլունմատըղը կիպի Եունան միւրախխասը տա եօգ իսէ տէ, Եունան՝ թարաֆընտան Պէրլինտէ պու արալըգ տէօրթ պէշ տիփլօմաթ պուլունտըրըլտըղընտան պաշգա, գըրալ քէնտիսի տախի օրատա պուլունտուղընտան, վէ ղաթէն գըրալը միւշարիլէյհ օրայա կիտէր իքէն Էվրօպա գապինէթօլարընըն էքսէրիսինի կէզիփ Եունանըն լէհինտէ պուլունմայա գանտըրտըղընտան, գօնֆէրանսըն վիրէճէյի գարարըն՝ մէնաֆիի Եունանիյէ լէհինտէ օլաճաղը, եանի Պէրլին գօնկրէսի 13 իւնճիւ բրօթօգօլունուն մա գլյատէթէն իճրասընա գարար վէրէճէյի աղլէպը իհթիմալտէն տիր:

Պու մէսէլէնին էն վէխամէթլի ճիհէթի Առնավուտլարըն մուգավէմէթ օլան մուգավէմէթլէրի տիր: 13իւնճիւ բրօթօգօլուն թային իթտիյի հուտուտ Առնավուտլուգ գըթասընըն պիր բարչասընը Եունանա վէրտիյինտէն, էյէր գօնֆէրանս Գարատաղ հուտուտունտա ղուհուր իտէն միւշքիլաթտան տէր" ալմայըբ տա, օ բրօթօգօլուն թէմամը իլէ իճրասընա գարար վէրիր իսէ, օ ճիհէթտէն տէ գարարըն իճրասը բէք միւշքիլ օլաճագ վէ մէսէլէ անճագ Էվրօպա տէվլէթլէրինտէն պազըլարընըն ասքէր սէվգ իթմէսի իլէ հալլ օլունապիլէճէք պիր սուրէթ ալաճագ տըր: Հալ պու քի տէվլէթլէր թարաֆընտան ասքէր սէվգ օլունմագ մատտէսինին տախի նէ գատար միւշքիլ օլտուղու մալիւմ տիր:

Պունուն իչիւն Պապը Ալինին՝ պու գարարըն իճրասընը թէահհիւտ իթմէմէքլիյէ պէրապէր, պունտան թէվլիտ իտէճէք մէսուլիյէթի տէ իւզէրինէ ալմայաճաղընը չիմտիտէն պէյան իթմէսի բէք տիբլօմաթիքանա պիր հարէքէթ տիր:

Սօն թէլէկրաֆլարըն պիրի Ֆըրանսա րէիսը վիւքէլասը Մ. Ֆըրէյսինէնին թէքլիֆ իթտիյի հուտուտուն իսթիհյար վէ թէրճիհ օլունաճաղընը պէյան իտիյօր իսէ տէ, Մ. Ֆրէյսինէնին թէքլիֆ իթտիյի հուտուտուն հանկիլէրի օլտուղու մալիւմիմիզ տէյիլ տիր:

* *

Պապը Ալի միւշթէրէք նօթանըն միւնտէրիճաթընտան չիմտիլիք եալընըզ պու մատտէյէ ճէվապ վիրուպ, Գարատաղ հուտուտու իլէ Էրմէնիսթան ըսլահաթը մէսէլէլէրինէ տէ ճէվապ վէրմէք իւզրէ Պապը Ալի ֆէվգէլատէ մէճլիսլէր ագտ իտէրէք տիւշիւնմէքտէ տիր:

Պապը Ալի իչիւն ճէվապը էն միւշքիլ օլաճագ մէսէլէ՝ ըսլահաթ մէսէլէսի տիր քի, օնա անճագ իճրաաթա թէշէպպիւս իլէ ֆիիլիյաթ կէօսթէրիլէրէք ճէվապ վէրիլէպիլէճէք տիր:

Հէյէթը հազըրէյի վիւքէլանըն տա պու ֆիքիր ու նիյէթտէ օլաճագլարընտա իւմիտ վէ էմնիյէթիմիզ պէք քեմալ տըր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Մէսմուաթա կէօրէ, պու կիւն Եօյլէնի պիր սաաթ կէչէրէք Էւրօպա գըթասընտա պուլունան մէմալիքը Օսմանիյէնին նիզամաթը տախիլիյէսինի թէտգիգէ մէմուր օլան Էւրօպա գօմիսիօնու՝ Մէքթէպը Սուլթանի տախիլինտէ պիր տաիրէտէ իճթիմա իտէճէք, վէ հուգուգը Սէնիյէ պիրինճի մուրախխասը Ասըմ բաշա հազրէթլէրի Պապը Ալինին թանզիմ իլէտիյի նիզամնամէ լայիհալարընը մէզքիւր գօմիսիօնա թէվտի իլէյէճէք տիր:

—Մուհարէպէի ախիրէ էսնասընտա Ալայըն վիլայէթի տախիլինտէ պազը մէմուրինը ասքէրիյէնին սուի հարէքէթաթտա պուլունտուգլարընա տայիր պիր ռիվայէթ վուգու պուլտուղունտան, մէմուրինը միւմայիլէյհիմի մուհաքէմէ իչիւն հարպիյէ նէզարէթինտէ պիր տիվանը հարպ թէշէքքիւլ իլէյմիշ տիր:

Թահգիգը մուհաքէմէյէ ալընան զէվաթ միյանընտա Իզմիր մէվգի գօմանտանը էտհէմ պէյ իլէ մէվգի խասթախանէ սէրթապիպի Մուսթաֆա պէյ վէ Իզմիր նիզամիյէ թապուրու սէրթապիպի Աբոստոլիտի վէ ալայ քեաթիպի Րիզա էֆէնտիլէր պուլունմագտա իմիշլէր:

—Պու կիւնքի Թիւրքիյէ Հավատիսինտա աթիւէքի ֆըգրա օգունմուշ տըր:

«Տէրսաանէթէ պուլունան հէյէթը սէֆֆէրա թարաֆընտան Պապը Ալիյէ ախիրէն թագտիմ գըլընան միւլթթահըրա իւլ մէյալ նօթանըն հավի օլտուղու իւչ մատտէտէն պիրլիսինէ եանի Եունան հուտուտու մէսէլէսինէ ճէվապ վէրիլտիյի կիպի, տիյէր մէսալէ տախի իթթաղը լազըմ կէլէն ճէվապլար պազը մէհաֆիլը միւհիմմէտէ պիր թագըմ միւլահասաթը իսթիլզամ իլէյօր:

«Պու մէսէլէտէ տէվլէթը Ալիյէնին մէնաֆիի մատտիյէ վէ մանէվիյէսինի կէօզէտէնլէր՝ Պէրլին ահտնամէսինին 61ինճի մատտէսինի տըգգաթլա միւթալաա իտէրէք մատտէի մէզքիւրէ իգթիզասընա վէ սալիֆ իւզ զիքր նօթանըն տախիլխուլասայի միւէտտաընա նազարըն, տուէլը միւաղզամանըն արզուսու Անատօլուտա Էրմէնի սաքին օլան մահալլէրէ մուխթարիյէթը իտարէ վիրմէք կիպի պիր չէյ օլմայըբ, պէլքի օրալարտա Էրմէնի էհալիյի պիզար էյլէյէն էշգըյանըն տէֆը մէքիտէթլէրի (ֆէնալըգ) պէրապէր հէր գիմին իչիւն լազըմ օլան բօլահաթը մահալլիյէնին իճրասը գազիյէսինտէն իպարէթ օլուպ չու հալտէ մէնէ լօր քի, Պապը Ալի պունա մուգապիլ վէրէճէյի ճէվապտա էհալինին չէգալէթի հիւքիւմէթէ սէնիյէյէ տախի մուհիպպը թէէսիւֆ օլուպ, պունուն մէնի իչիւն ժանտարմա բըլահաթըն էլտէն կէլտիյի վէ անվալը մալիյէնին տախի միւսաատէ կէօսթէրտիյի գատար սէրիան չալըշըլմագտա օլտուղունու պէյան իթմէսի վէ բըլահաթը մահալլիյէյէ կէլինճէ, եալընըզ Էրմէնի սաքին օլան մահալլէր իչիւն Պապը Ալինին մէվտուտ (վասը) օլան բըլահաթը տէյիլ, պէլքի ալէլ ումում վիլայաթը Շահանէ իչիւն իգթիզա իտէն բըլահաթը հավի նիզամաթը ճէտիտէ թանզիմ վէ իգմալ իտիլմիշ օլմաղլա, պունլարըն թաթպիգի տէրտէսթ պուլունտուղունու տէրմէյան էյլէճէք տիր»

— Պու կիւնքի վագըտա աթիտէքի ֆըգրա օգունմուշ տըր:

«Մէհաֆիլը սիյասիյէտէ տէվէրան իտէն պիր շայիա կէօրէ, Տէվլէթը Ալիյէ՝ Պէրլին գօնկրէսինտէ միւրախխաս պուլունտուրմուշ օլտուղու միսիլլու Պէրլինտէ ագտ օլունաճագ գօնֆէրանստա տախի պիր վէքիլ պուլունտուրմասը իգթիզա իլէյէճէք վէ Ավուսթրիա տէվլէթի թարաֆընտան պէյան իտիլմիշ օլտուղունտան, էյէր պու շայիա տօղրու չըգար իսէ, գօնֆէրանսըն թէէխխուրը ագտը լազըմ կէլէճէք իմիշ:»

Մէզքիւր կազէթա հէր նէ գատար պէօյլէ պիր հավատիս վէրմիշ իսէ տէ, պու կիւն կէլէն պիր թէլէկրաֆտա գօնֆէրանսըն իճթիմա իթտիյի պէյան օլունմուշ տըր:

—Սըհհ- նամ Եունան կազէթասընըն պէհանընա կէօրէ, տէրսանէտէ պիր խայլը Ինկիլիզ ֆամիլեալարը պուլունան վէ Բիրէ լիմանընտան կէչմիշ օլան պիր Ինկիլիզ թէֆթէրիճի վաբօրը Բատօս գըզլարընըն աչըգլարընտա տէնիզ կօրսանլարը թարաֆընտան թէվգիֆ օլունուպ, էօլճօլարը խըրսըզ վէ օլուպ օլունճալարը ղասպ իտիլմիշ տիր:

—Պու կիւնքի Ճէրիտէի Հավատիս՝ մահալլինտէն կէլէն մէքթուպլարա միւսթէնիտէն պէյան իտիյօր քի, Պասրա ասայիշի ումումի թէքէտտէր իթմիշ, վէ քէչէնտէ իքիթ Պէտէվի իթմիշ օլան Մանսուր բաշանըն Տէրսաանէթէ կէլմէսի Պապը Ալիտէն թալէպ օլունմուշ տըր:

—Գարա-կէօմիւրքտէ Րուզուն գօլտա էվվէլքի կէճէ Արիֆ պէյ նամընտա պիր էֆէնտիյէ պիր ատէմ գավկա արասընտա օն պիր եէրինտէն եարալամըշ իսէ տէ, մէճրուհ հէնուզ վէֆաթ իթմէմիշ, ֆագաթ պէօյլէնտէքի եարասը աղըրճա իմիշ:

Ճարիհ տէրտէսթ իտիլմիշ տիր:

—Միլլէթիմիզտէն Միհրան էֆէնտինին Օսմանլըճա մաթպաաճըլըգտա իպրազը մէհարէթ իտէրէք, մաթպուաթը Օսմանիյէյէ խըտմէթը վաֆիրէ վէ մէշքիւրէսի սէպգաթ իթտիյինի տէֆաթլէ կազէթամըզտա իլան իթմէճէ ֆըրսաթ իւայ օլմուշ տըր:

Պու տէֆա տախի իւտէպաի Օսմանիյէտէն վէ թէլիֆաթը քէսիրէ սահապընտան Սամի պէյ էֆէնտինին էսէրը գալէմի օլարագ «Այշէ» նամընտա պիր րիսալէնին մումաիլէյհ Միհրան էֆ. մարիֆէթիյէ վէ մաթպաասընտա բէք նէֆիս վէ մունթազամ սուրէթտէ իքի իւչ հաֆթատան պէրու նէշր օլունտուղը կէօրիւլմիշ վէ չիմտիյէ գատար տէօրտ պէշ նիւմէրօսու տա չըգմըշ վէ միւնտէրիճաթը խուսուսիյէ իսլամ ֆամիլեալարընըն թէհզիպի ախլագընա տաիր օլմաղլա, կէրէք մուէլլիֆի Սամի պէյ ին վէ կէրէք թապիի Միհրան էֆէնտինին մուխաթէրաթը իսլամիյէյէ տախի խըտմէթ իթմէքտէ օլտուգլարը անլաշըլմըշ օլտուղընտան, թէշվիգաթը միւգթազիյէյէ մազհար օլաճագլարընտա չիւպհէմիզ եօգ տուր:

—Մալիւմ տիւր քի Բուսիա մէմալիքինէ իլհագ օլունան Պաթումտան վէ ճիվարլարընտան պիր խայլը իսլամ կիւրճիլէր մէմալիքը Օսմանիյէյէ հիճրէթ իթմիշլէր տիր:

Ալտըղըմըզ մալիւմաթէ կէօրէ, պունլար՝ Թրապիզօն վիլայէթի տախիլինտէ Օրտու գազասընտա իսքեան իթտիրիլիպ, հալ պու քի օրատա կէրէք իսլամ վէ կէրէք Խրիսթիյան եէրլի էհալիսինին մազարրաթընա օլարագ եէրլէշտիրիլմիշ օլուգլարընտան մաատա, պիր տէ էհալիի մէրգումէյէ պիր թագըմ իճրաի թաատտիյաթա պաշլամըշ օլտուգլարընտան, եէրլի էհալի հիւքիւմէթէ մահալլիյէյէ թէշէքքի իթմիշ իսէ տէ, իչպու չիքեայէթէ խիթամ օլունմամըշ տըր:

Էհալիի Խրիսթիյանիյէ պու հալէ թահամմիւլ իտէմէյէճէք րէք, օլանճա էմլաք վէ էշեալարընը սաթըպ Բուսիայա հիճրէթ իթմէճէ գարար վէրմիշ, վէ պու գարարլարընը իճրայա տա գալգըշարագ սահիլի պահրէ էնմիշլէր տիր: Օրտու գայմագամը պունու իշիտինճէ տէրհալ էհալիի մէրգումէյի վազկէչիրմէք վասէթաը իլէ չէվիրմիշ իսէ տէ, վուգուի հալ Թրապիզօն վալիսի թարաֆընտան խապէր ալընընճա, չէթինտէն Օրտու գայմագամընա էմր իրսալ օլունտուղընտան պունուն իւզէրինէ Խրիսթիյանլարըն հիճրէթինի մէն իթմէք իչիւն կիւրճի մուհաճիրլէրին էֆալը թաարրուզքեարանէլէրի պիր ազ նազարը տիգգաթա ալընմազա պաշլամըշ տըր:

Պու հալ եալընըզ Օրտու գազասընտա օլմայըպ, Թրապիզօն վիլայէթի տախիլինտէ վէ սէվահիլի պահրտէ քէօյին ֆաթսա, Ունիէ, Թէրմէ վէ Չարշէմպէհ գազալարընտա տախի վուգու պուլմագտա օլտուղընտան, վալիի վիլայէթ թարաֆընտան մէզքիւր գազալարա տախի էմիրլէր կիթմիշ վէ պու սուրէթլէ էհալիի Խրիսթիյանիյէնին հիճրէթի էօնիւ ալընմըշ տըր:

ՔԱՔԷԼՃԻԼԷՐ

Շու կիւրուն՝ Սթամպօլուն վէ թաշրա տողրուսու Պէյօղլու վէ Գալաթանըն պէօյլէ պիր ֆէլաքէթի սայըլըսա սէզա տըր: Պունլար իճաաթ օլունտուգլարը կիւնտէն հէման պու կիւնէ գատար թասագիպ օլունտուգտան մաատա, հէր վաղըթ տա պունլարըն ատէթա խըրսըզ, հայտուտ, եանքեսիճի օլտուգլարը կազէթալարտա եազըլմըշ իսէ տէ, էրինէ ղարախեալէն օլարագ, տուղուպլարընտա տիւշէնլէր էքսիք օլմագտա օլտուղը մաթէթէէսսիւֆ կէօրիւլիյօր:

Պու սապահ էրքէնճէ Կալէ Գավուսունտան աշաղը էնէր իքէն, ճատտէտէ մէզպուրըն եօնիւնտէ պու խապլըլէրտէն էնէ իւչ տէօրթ քիշի միւսլիմ էֆէնտինին պիրինի իգֆալ իտէրէք, պիչարէնին օն պէշ ատէտ գատար լիրասընը գազանմըշ վէ եախօտ տահա տօղրուսու ղասպ իթմիշ օլտուգլարը կէօրիւլմիշ տիր:

Պու ղասպը րէյ իւլայն կէօրմէքլէ գալպիմիզ բէք ֆէնա թէէսիւր իթմիշ օլտուղընտան, էֆէնտիի մումայիլէյհին կէօնիւլ րաատէթիյէ չու էյլէմէք սօյումագտա օլտուղունը պիր թագրիպ քէնտիսինէ անլատարագ, պատէհու կէտիպ քէյֆիյէթի ղապըթայա խապէր վէրմիշ տիր:

Ըսմարըղ քի, պու կէպի ուղուրսուզլուգլարըն մէնիյէ պիր տահա վուգու պուլմամասը իչիւն գավլըթայի մուամէլէյիճիմա թարաֆընտան թէտապիրի մուգթազիրէ վէ զէճրիյէ իթթիխազ օլունուր, վէ պու սայէտէ պէօյլէ պիր թագըմ սատէլիլէրին՝ բարէլէրիլէրին տուզագընա տիւշմէլէրի էօնիւ ալընըր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգանուէր-Հայուհեաց ընկերութիւնը՝ կէչէն բազար էրթէսի կիւնիւ Գալաթա մէքթէպինտէ մէճլիսի ումումի ագտ իտէրէք, մէճլիսի իտարէնին սէնէվի բաբօրթօսընը թէտգիգ իթմիշ վէ ընկերութիւնըն Եուսուֆեան, Մամիկօնեան, Մէրէնէմկուլի վէ Այվազեան էֆէնտիլէրտէն իպարէթ օլան խօրհրդարանական ցանձնախումբընա իրսալ իթմէյէ գարար վէրմիշ տիր:

Պատէհու մէճլիս՝ ընդհ. ժողով դիւանըյլա մէճլիսի իտարէ ինթիխապընա թէշէպպիւս իտէրէք, չու նէթիճէ հասըլ օլմուշ տըր:

Ընդհանուր Ժողովի Դիւանը

Տիկին Ազրօ	Պիրինճի	րէիսէ
» Միրասեէտեան	Իքինճի	»
Օր. Զէրազեան	Իւչիւնճիւ	»
» Ա. Լութֆեան	Պիրինճի	քեաթիպէ
» Գ. Հարէնց	Իքինճի	»
» Ս. Գարագաշ	Իւչիւնճիւ	»

Մէճլիսի Իտարէ

Տիկին Մ. Պիլլօրեան	Պիրինճի	րէիսէ
» Ն. Թաշճեան	Իքինճի	»
Օր. Ա. Արթինօֆ	Պիրինճի	քեաթիպէ
» Մ. Սեղբոսեան	Իքինճի	»
Տիկին Ե. Զաքարեան	Պիրինճի	էմինէ սանտըգ
Տիկին Մ. Անտօնեան	Իքինճի	էմինէ սանտըգ
Օր. Ն. Ղօնչէկիւլեան		Մուհասիպէ

Ազգանուէր-Հայուհեաց հագգընտա մաքալէմիզի ալտըղըմըզ տիկէր պիր հավատիսէ կէօրէ, մէզքիւր ընկերութիւն Քղինի խուսուս վարժարանին պիրինճի մէքթէպինին քիւշատընա թէշէպպիւս իթմիշ, վէ Արարատեան ընկերութիւնը թարաֆընտան մէքթէպլէրին թէֆթիշի իչիւն Էրմէնիսթանա միւրախխաս կէօնտէրիլէն Վասիլեան Պետրոս էֆ. տախի մէքթէպը մէզքիւրըն թէսիսինի իլթիզամ էյլէմիշ տիր:

ԹԱՍՀԻՀ

Տիւնքի նիւսխամըզըն Ազգային գըսմընտա «Հաճեան Յովհաննէս Գերապայծառ» տէնիլէճէք եէրտէ, սէհվէն «Հաճեան Յովակիմ Գերապայծառ» թէրթիպ օլունմուշ օլտուղունտան, թասհիհինէ իպթիտար օլունմուշ տուր:

Տախիլիյէ հավատիսլէրինին [illegible] իքինճի սահիֆէտէ [illegible] օլունմուշ [illegible]:

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ

Լոնտրատան 8 յունիս թարիխիյլէ ճաղըլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Րուս խասիմի օլուպ ֆագաթ սէրպէսթի թարաֆտարանընտան պուլունան Մ. Գօշէն օտգշամը մէճլիսի մէպուսանտա Մ. կօշէնին մէմուրիյէթը մախսուսէսի հազգընտա պիր սուալ իրատ իտէճէկի ճիհէթլէ, Մ. կլատսթօն տախի օնա ճէվապէն միւհիմ պիր պէյանաթտա պուլունմուշ օլաճագ տըր։

Հիւքիւմէթ թարաֆտարանը՝ Շարգ մէսէլէսինէ տայիր օլարագ ճէօրի վէ ճէնի գապինէթօլար միյանընտա օլան ֆարգը չէօյլէ թային իտիյօրլար։ Եանի, Թօրիլէր տէրլէր իտի քի, Թիւրքիա խուլաճ օլունսուն օլունմասըն անըն պատասը էյլէմէմիշ։ Սէրպէսթի թարաֆտարանը իսէ տիյօրլար քի, տէվլէթը Օսմանիյէնին պատասը խուլաճօլը եասիյէ վէ սէրիա սայյէսինտէ միւմքին տիր։ Թօրիլէր Մ. կօշէնին մէմուրիյէթը մախսուսէսինտէ մուվաֆֆագ օլմայաճագընը քէչֆ իտիյօրլար։ Սէրպէսթի թարաֆտարանլըրըն պիր մըգտարը տա զաննիտիյօր քի, էկէր հիւքիւմէթը Սէնիյէ՝ ինկիլթէրրանըն թէքլիֆաթընը րէտտ իտէր իսէ, ինկիլթէրրա արթըգ Շարգ մէսէլէսինտէն պիւթիւն պիւթիւն գաթը ալագա իտէճէք տիր. լաքին տիկէր նուֆուզլը սէրպէսթի թարաֆտարանըրըն թէէմմինէ կէօրէ, կլատսթօն գապինէսի պու պապտէ սուրէթը մուէսսիրէտէ իճրայի մուամէլէ իտէճէքտիր։ Հաթթա Պէրլին գօնֆէրանսընտան սօնրա Աւսթրիա, ինկիլթէրրա, Ֆրանսա վէ իթալիա տէվլէթլէրի թարաֆընտան պիր նիւմայիշի պահրի վուգու պուլաճաղը տա սէօյլէնիյօր։

Լորտ Րօսըլ իլէ Պէրլին գօնֆէրանսընտա ինկիլթէրրա թարաֆընտան մուրախխաս պուլունաճագ օլան Ժէնէրալ Սիմմընս՝ Պէրլին գօնկրէսի իչին Ֆէննի հարպիյէ խարթալարը հազըրլայան զաթ տըր։

—=—

Ինկիլթէրրա մէճլիսի մէպուսանընտա խարիճիյէ միւսթէշարը Սըր Չարլս Տիլք՝ Մ. Մաք իվէրէ ճէվապէն թէէմին իթմիշ տիր քի, Թիճարէթ աչտնամէսինին թէճտիտի իչին Ֆրանսա իլէ հիչ պիր միւզաքէրէ գաթի ճէրէյան իթմէմիշ տիր. լաքին պու պապտա մուխապէրաթ՝ իքի մէմլէքէթ արասընտագի միւնասէպաթը տօսթանէնին տահա զիյատէ գուվվէթլի օլաճաղընը վէ մէզքիւր Թիճարէթ աչտնամէսինին ինգիտա իտէճէկինի եւմի իթտիրմէքտէ տիր։

Միւշարիւնիլէյհ Սըր Չարլս Տիլք՝ Սըր Թէննէնթ ճէվապէն պէեան իթմիշ տիր քի, հիւքիւմէթը Մըսըրիյէ էսիր ալըղըլըգըանըն լաղվը իչին թէտապիրի չէտիտէ իթթիխազ իթմիշ տիր։ Էսարէթին կըրըսընտա տայիր օլան մուգավէլէյի իճրա իթտիրմէք իչին, ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի միւմքին օլան հէր թէտապիրի իթթիխազ էյլէյէճէք տիր։

ԳԸՊՐԸՍ

Ինկիլթէրրա մէճլիսի մէպուսանը աղասընտան Մ. Բէլթէր Րիլանտօ թարաֆընտան Գըպրըս ճէզիրէսի խարէճինտէ իճրա օլունաճագ խալահաթա տայիր վուգու պուլան պիր թէքլիֆի մէճլիսի մէզքիւր թահթը միւզաքէրէյէ ալմըշ տըր։ Մ. Բէլթէր Րիլանտօ՝ Գըպրըսա անկարիա ուսուլինի թէէսիս իտէն վէ էհալիյի պիլա մուհաքէմէ նէֆի իթմէճէ միւսաատէ իյլէյէն էմիրնամէլէրին ֆէսխինի թէքլիֆ իտէրէք, խալահաթը ալիյէ իճրասընը թալէպ իթմէքտէ, վէ ճէզիրէի մէզքիւրէտէ մէշրութիյէթ վէ եա ինթիխապ ուսուլի իպգաէ պիր հիւքիւմէթ թէէսիս օլունուպ օլունամայաճաղը հազգընտա թահգիգաթ իճրասընը իլթիմաս էթմէ իտի։

Ումուրը խարիճիյէ միւսթէշարը Սըր Չարլս Տիլք՝ Գըպրըս իտարէսինին զաթէն խալաճ օլունմուշ օլտուղունու ճէվապէն պէեան իթմիշ տիր։ Հիւքիւմէթ՝ ճէզիրէի մէզքիւրէ էհալիսինին նէֆինէ վէ էմլաքըն միւսայէտէսինէ վէ անկարիա տայիր օլան էմիրնամէլէրի ֆէսխ իթմէճէ գարար վէրմիշ տիր։ Հէյէթը վուքէլա՝ ճիննա ու մէզհէպ ֆարգը օլմագսըզըն, Գըպրըս էհալիսինի իտարէնին հէր չիւպէսինտէ մէմուրիյէթլէ գուլլանմաղը միւնասիպ կէօրիւյօր։ Հէյէթը միւշարիւնիլէյհա՝ էօչիւր ուսուլինին էէրինէ պաշգա պիր թարզ վէրկի թարհ իթմէք նիյէթինտէ տիր։

Միւսթէշարը միւշարիւնիլէյհ պաշտէքի իգձահաթը վէրտիքտէն սօնրա, իսմի պէեան իտիյօր քի, ճէզիրէյի մէզքիւրէտէ իթթիխազ օլունան ինկիլիզ ուսուլը իտարէսի՝ Թիւրքլէրին մէմալիքի Շահանէտէ իճրա իտէճէքլէրի իսլահաթա պիր նիւմունէ օլաճագ տըր։

Պատէհու րէիսի վուքէլա Մ. կլատսթօն Գըպրըստա ուսուլը ինթիխապըն իտխալինէ պաշա իթմէյէ պաշլայըպ, միւշարիւնիլէյհին գավլինճէ, պու իշ վագթա վէ ճէսարէթ պիր թէէմմիւլէ միւհթաճ տըր. մամաֆիհ շունտա թէթգիգ իթմէլի տիր քի, ինթիխապաթ Շարգտա ճէնի պիր շէյ տէյիլ տիր, Օսմանլը նիզամաթընտա վար տըր։

Գըպրըս ճէզիրէսինէ տայիր օլան Անկլօ—Թիւրք մուգավէլէնամէսինէ կէլինճէ, Մ. կլատսթօն հիւքիւմէթին պու մուգավէլէյէ գուրթուլամայաճաղընտա տայիր ագտէմէմ պիր չէյ սէօյլէմէմիշ օլտուղունու իսպաթտա չալըշըյօր։ Միւշարիւնիլէյհ չիմտի տիյօր քի, հէյէթը վուքէլա մէզքիւր մուգավէլէյէ իմզալանմագտան էվվէլ նաալ սէրպէսթ իտի իսէ, չիմտի տէ էօյլէ սէրպէսթ տէյիլ տիր։

Հէյէթը վուքէլա թարաֆընտան վէրիլէն չու իգձահաթը մաթլուպ իւզէրինէ, Մ. Բէլթէր Րիլանտօ թէքլիֆնամէսինի կէրի ալմըշ տըր։

Մէճլիսի մէպուսանտա Գըպրըս հազգընտա իճրա օլունան միւզաքէրաթ՝ հիւքիւմէթին Շարգ մէսէլէսի իլէ Անկլօ—Թիւրք մուգավէլէնամէսի հազգընտա օլան էֆքեար ու մէնվիյաթընա տայիր միւհիմ պիր չէյ մէյտանա չըգարամամըշ տըր։ Մ. կլատսթօն իլէ Մ. Տիլքին եւքարէք լիսանընտան աճըգ չու անլաշըլըյօր քի, էճնի գապինէօնըն արզուի խալիսանէսի՝ սուլի խաարէի Օսմանիյէնին խալաճընտան իպարէթ տիր. լաքին լորտ Պիքընսֆիլտին միւհիմ պիր մէվգիի հարպ նազարըյլա պագտըղը Գըպրըս ատասը՝ Մ. կլատսթօն իչին սըրֆ խալաճըթա պիր թէճրիւպէկեահ վէ ինկիլթէրանըն պիր ազ վագըթ իչին իշլէտէճէկի պիր նումունէ—չիֆթլիկի օլմագտա տըր։

ԱՖՂԱՆԻՍԹԱՆ

Ալաֆրանկա մայիս 31 թարիխլի Թայմս կազէթասը՝ Աֆղանիսթան անվալը հազգընտա պաղը թէլէկրաֆ խավատիսաթը նէշր իթմիշ օլմաղլա, էհէմմիյէթտէն խալի օլմատըղը իչին պէր վէճհի զիր թէրճէմէ օլունմուշ տուր։

Քապիլ 30 մայիս

Թիւրքիսթանտա Ապտիւլրահմանըն իրսալ օլունան ինկիլիզ հէճէթը սէֆարէթինին ազասը ճարըն պուրատա պէքլէնիյօրլար։ Պունլար՝ պիզիմ պօլիթիգա մէմուրումուզուն իրսալ էյլէտիկի նամէի մախսուսա ճէվապէն պիր մէքթուպ կէթիրէճէքլէր տիր։ Ապտիւլրահման խան Քապիլէ պուլունան սէրտարլարա վէ զէվաթը սաիրէյէ իրսալ իթտիկի միւթէատիտ մէքթուպլարտա՝ ինկիլիզլէրլէ քէնտի արասընտա միւնասէպաթը տօսթանէնին թէէսիսինէ պէյանը խօշնուտի վէ մէմնունիյէթ էյլէմէքտէ տիր։

Պու հաֆթա Թիւրքիսթանտան խուսուսի օլարագ պիր պայա վարիտ օլան խապէրլէրէ կէօրէ, միւշարիւնիլէյհ սէրտարըն մէմուրլարը թարաֆընտան վուգու պուլան թաատտիյաթտան վէ սաիր հարէքէթտէն թէշէքքիւ օլունույօր իմիշ։ Թիւճճարլարտան զօր իլէ վէրկի վէ տահա տօղրուսու ճէպրի խանէ ալընմագտա, վէ քէրվանլար թէվգիֆ օլունուպ եօգլանմագտա օլտուղունտան՝ էհալի պէյնինտէ պէօյլէ պիր խօշնուտսուզլուգ մէվճուտ իմիշ։ Բուսիատան կէլտիկի զէման միւմաիլէյհ սէրտարըն մալիք օլտուղու մէպլաղ ասքէրին մաաշաթընը վէրմէէ քիֆայէթ իթմէմիշ տիր. ասքէր բաթըրտը չըգարարագ թէատախիւլտէ գալան մաաշաթընը իսթէեօր։ Ասքէրին բաթըրտըլարը վէ էհալինին խօշնուտսուզլուղու միւվաճէհէսինտէ Ապտիւլրահման խան Քապիլէ բէք տէ կէլէմէյէճէք տիր։ Պունտա արզու իթսէ պիլէ բէք կիւճ վուգու պուլաճագ տըր, վէ վուգու պուլտուղունտա տա Քապիլտէ պուլունան պաղը միւֆսիտլէր պըրագմայաճագլար տըր քի, միւմաիլէյհ խան պիզիմ իլէ տօղրուտան տօղրույա իճրայի մուխապէրէ իթսին։

Գալքիւթա 30 մայիս.

Գանտահար սանճաղընտա ասայիշ պէրքէմալ տըր։ Գուրագլըգ սէպէպինտէն Աչագպէ վէ Միւրղէ նամ գապիլէլէր պիր ազ միւզայիգայա տիւչար օլմուշլար տըր, վէ գապայլի մէզքիւրէտէն բէք չօգ էֆրատ քէնտի սիւրիւլէրինի Գանտահար չէհրի հէվալիսինտէ պուլունան մէրալարա կէթիրմիշլէր տիր։ Միւրղէ գապիլէսինտէն պիր չախս՝ պիր օրագճընըն իւզէրինէ հիւճում իտիւպ հաֆիֆճէ եարալատըղը իչին ասըլմըշ տըր։

Աֆղանիսթանըն չըմալ թարաֆընտան վարիտ օլան էն միւհիմ հավատիս չու տուր քի, Ապտիւլ րահման խան Քեապիլին չըմալ ճիհէթինտէն 170 միլ գատար մէսաֆէտէ քեային Խանապատ նամ մահալլէ իրսալ օլունան մէմուրլըն իլէ միւլագաթ իթմիշ, վէ իլթիֆաթը ֆէվգէլատէ իլէ անլէրի գապուլ իտէրէք քէնտիսինէ միւսաֆիր իթմիշ տիր։ Պու մէմուրլար պաղը չէրաիթին թէքլիֆի իչին Քեապիլ հիւքիւմէթի թարաֆընտան օլ ճանիպէ սէվգ օլունմուշլար տըր. չէրաիթի մէզքիւրէ մուճիպինճէ Քեապիլ հիւքիւմէթի սէրտարը միւշարիւնիլէյհէ թէսլիմ օլունապիլէճէք տիր։ Հէնուզ մալիւմ տէյիլ քիր քի, Աֆղանիսթանըն չըմալ ճիհէթինին իշալինտէն անգարիա վագ կէչիլէճէք մի տիր, եախօտ թէքլիֆ օլունան չէրաիթ կիպի չէրաիթի տօսթանէ պաշա չըգըպ գապուլ օլունապիլէճէք մի տիր։

Քապիլտէն ճաղըլտըղընա կէօրէ, Սէրտար Ապտ-իւլ-Րահման խան հէնուզ պիր տէրէճէյէ գատար Րուս թէէսիրի ալթընտա տըր. Րուսլար միւմաիլէյհին սիլահ վէ ազչէ վէրմիշլէր, վէ մուահէտէի պէյնէլ միլէլ խիլաֆընտա Թիւրքիսթանը միւսաատէ իթմիշլէր տիր։

Թայմս կազէթասը յունիս 6 թարիխլիյէ Քապիլտէն ալտըղը չու տահիլէքի թէլէկրաֆը նէշր իթմիշ տիր.

«Զանն օլունտուղունա կէօրէ, ինկիլթէրրա՝ Րուսիա թարաֆընտան իլէրուտէ պիր միւտախալէ վուգու պուլուր իսէ պունա պիր իլանը հարպ նազարըյլա պագաճաղընը տէվլէթը միւշարիւնիլէյհայէ խապէր վէրտիքտէն սօնրա, Աֆղանիսթանը թախլիյէ իտէճէք վէ օրատա պիր հիւքիւմէթը մուսթագիլլէ թէէսսիւսինէ պէզլը մէսայի էյլէյէճէք տիր։

«Խուրտէ գապիլէսինտէն պիր չօգ էֆրատ կէչէն հաֆթա Քապիլէ մուվասալէթ իթմիշլէր տիր։ Պունլարըն իֆատէսինէ կէօրէ, Ջինլուլէր Քեաշկարըն Րուսիայա այիտ օլան գըլթասընտա իքի րուպլէ լէմիշլէր տիր։ Տիկէր թարաֆտան էրինէ Ջինլիլէր Գուլճա էյալէթինին պիր պէօլիւք գըզմընը վէ Նարինոք նամ գալէյի վէ տիկէր մէվգիլէրի իշղալ ու խիթիլա իթմիշլէր տիր։»

ՆՕԹԱ

Կէչէն ճումա կիւնկի տիւվէլը մուազզամա սիֆէրասը թարաֆընտան Պապը Ալիյէ թէգտիմ օլունան միւթթէֆիգ լէյհա նօթանըն սուրէթի միւթէրճէմէսի տիր։

Տէրասատէն 11 յունիս 1880

Նազըր փաշա հազրէթլէրի,

«Պէրլին աչտնամէսինին պաղը ահքեամընըն իճրասընտա կէօսթէրիլէն թէէխխիւրաթ սէպէպինտէն նաշի՝ աչտնամէի մէզքիւրու իմզալայան տէվլէթլէր էճքարիկէրիյէ թէշաթթի էֆքեար իտէրէք, թէէխխիւրաթը մէզքիւրէ պիր խիթամ վէրմէք՝ Էվրօպա մէնաֆիինին իճապաթընտան օլտուղունու, վէ քէնտի իգթիտարլարը պիրլէշտիրմէք՝ 1878 յուլիս 13 տէ ագտ օլունան մէզքիւր աչտնամէնին թէճտին իթմէք մագսատինտէ օլտուղու նէթայիճին հուսուլինէ էն էմին պիր վասըթա օլտուղունու թաստիգ վէ գապուլ իթմիշլէր տիր։

«.... Հիւքիւմէթ՝ պու իքի լիւզումը անլայարագ, վէ Պէրլին, Բարիզ, Լօնտրա վէ Պէթէրսպուրկ գապինէթօլարը թէմամիյլէ միւթթէֆիգ իւլ րէյ օլարագ, Պէրլին աչտնամէսինին պաղը պէնտլէրինին իճրասըզ գալմասընտան հասըլ օլան մէսաիլի միւխթէլիֆէյէ նազարը կէօրիւյօր իսէ օ նոգթայի նազարը Ջաթը Նէզարէթպէնահիլէրինէ պիլտիրմէկէ պէնի մէմուր իթմիշ տիր։

«Թիւրքիա վէ Եունանիսթան հուտուտըլընըն թահտիտի խուսուսընտա, Պապը Ալի ագտէմէճէ մարքիզ տը Սալիզպուրի թարաֆընտան էպպըլմըշ վէ տէվլէթլէր թարաֆընտան թագտիր օլունմըշ պիր թէքլիֆնամէ ալըզ իթմիշ տիր. պու թէքլիֆնամէ մուճիպինճէ, թաաչիհի մէզքիւրը թայինի գարարլաշտըրըլմագ իչին, հուտուտ էյալէթընտա պիր Էվրօպա գօմիսիօնու կիտէճէք իտի։

«Հիւքիւմէթը Հազրէթը Շէհրիեարի՝ գապուլ իթմէյէ տավէթ օլունտուղը թէրթիպին իճրասընտա թէսատիֆ իտիլէճէք միւշքիւլաթը իշար իթմէքլէ իքթիֆա իտուպ, ֆագաթ հիչ պիր ճէվապը գաթի վիրմէտիկի իչին, տիւվէլը միւթէվասսըթէ՝ պու միւքեաթէ պիր րէտտ նազարըյլա պագմաղա մէճպուրիյէթինտէ պուլունմուշ, վէ պինաէնալէյհ Պապը Ալի իլէ գարարլաշտըրըլմաղա պէհուտէ էրէք չալըշըլմըշ օլան վէ հէմ Թիւրքլէրին հէմ տէ Եունանըն մէնաֆիինէ մուվաֆըգ պուլունան թաահիհի հուտուտը Օսմանլը վէ Եունանլը մաատէսինի միւտաթէթը գալիլէ զարֆընտա պաշա չըգարմագ թէտապիրի իւզէրինէ տիւշիւնմէյէ մէճպուր օլմուշլար տըր։

«Պինաէն ալէյհ, տիւէլը միւշարիւնիլէյհիմ գարար վէրմիշլէր տիր քի, Ալէմանիանըն հաշմէթլու իմբէրաթօրը հազրէթլէրի նէզտինտէ մուգիմ սէֆիրլէրի՝ էքսէրիյէթը արա իլէ վէ մալումա թը մախսուսէսի օլան ղալլէթանըն մուավէնէթիյլէ թէնսիպ օլունան խաթթը գաթիյի թային իթմէք իչին, չէհրը հալին 16 սընտա Պէրլինտէ պիր գօնֆէրանս ագտ իթմիշլէր։ Քէզալիք տիւվէլը միւշարիւնիլէյհիմ միյանընտա գարարլաշտըրըլմըշ տըր քի, մէզքիւր գօնֆէրանս թարաֆընտան պիր գարար վէրիլիրնէճէ, հուտուտըն խաթթը ումումիյէսինէ միւթէալլիգ օլան ֆիքրու ռայը մէալէյհի թէավիլէ իթմէք իւզրէ մահալլինէ պիր գօմիսիօն կիտէճէքլէր տիր։

«Տէվլէթլէր տիկէր թարաֆտան իսպաթ իտիյօրլար քի, Գարատաղ հուտուտը մէսէլէսինտէն զուհուրա կէլէն անվալ՝ տահա պէօյլէ պիր նազարը տիգգաթը ճէլպ իթմէքտէ վէ պիր թէվիգի միւսթաճէլէյի իճապ էյլէմէքտէ տիր։ Մահալլի Օսմանլը հիւքիւմէթլէրի՝ Պապը Ալի իլէ Գարատաղ արասընտա իմզա օլունան վէ 1880 ապրիլ 18 թարիխլի բրօթօգօլտա գայտիտէօլար թարաֆընտան գապուլ օլունան մուգավէլէնամէյի մէվգիի իճրայէ վազ իթմէմիշլէր տիր։ Մումաիլէյհիմ հիւքիւմէթլէր՝ Գարատաղլըլարա թէրք օլունան պաղը մէվգիլի Արնաուտլարըն իշղալ իթմէլէրինէ միւսաատէ իթտիկլէրի իչին հիւքիւմէթը հազրէթը Շէհրիեարի թարաֆընտան գապուլ օլունան թէրթիպի պօզմուշլար տըր։ Խատըրնտա Գարատաղ ասքէրիյլէ անլէրէ մուգավէմէթ իտէն Արնաուտ էհալիսի արասընտա պիր միւսատէմէ հուսուլ կէլմիշ իտի։

«Իմտի տէվլէթլէր քէնտիլէրինի՝ Գարատաղ հուտուտընա տայիր օլան նիյաթընը աչըգ իպարէլէրլէ պիլտիրմէյէ վէ Պապը Ալի իլէ Գարատաղ միյանընտա վուգու պուլան սուրէթը թէսվիյէյի տէրաճագ մէվգիի իճրայէ գօյմագ հիւքիւմէթը հազրէթը Շէհրիեարիյի տավէթ իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունույօրլար։

«Տէվլէթլէր՝ էմարէթը մէզքիւրէնին մալիյէ օլտուղու հուգուգու իճրասընտա տահա ուզուն թէէխխիւրաթը վուգու պուլմասընտան հասըլ օլաճագ նէթայիճին վախիմէթին մէսուլիյէթինի պէչինէն Պապը Ալինին իւզէրինէ պըրագըյօրլար։

«Նիհայէթ տէվլէթլէր նազարը տիգգաթլարընը իւչիւնճիւ պիր նօգթա իւզէրինէ չէվիրմէյէ մէճպուր օլմուշլար տըր։

«1878 Յուլիս 13 թարիխլի աչտնամէնին 61 ինճի պէնտիյլէ Պապը Ալի՝ Էրմէնիլէրտէն մէսքուն օլան էյալաթտա մէնաֆիի մահալլիյէնին իճապ իթտիկի թանզիմաթ վէ իսլահաթը պիլա թէէխխիւր իճրա իթմէյէ, վէ էհալիի մէզքիւրէնին էմնիյէթը հալինի Չէրքէզլէրլէ Քիւրտլէրին թաարրուզաթ վէ մէզալիմի ալէյհինտէ միւհաֆազա իլէմէյէ, վէ պու պապտէ իթթիխազ օլունան թէտապիրի մէզքիւրէնին իճրասընա նէզարէթ իտէճէք օլան տէվլէթլէրէ վագըթ վագըթ իշար իթմէյէ թաահհիւտ իթմիշ տիր։

«.... Հիւքիւմէթին ալտըղը մալիւմաթէ կէօրէ, Պապը Ալի՝ Պէրլին աչտնամէսինին 61 ինճի պէնտի ահքեամընա թէվֆիգի հարէքէթ իթմէք իչին իթթիխազ իտէպիլէճէկի թէտպիր հազգընտա հիչ պիր մալիւմաթ վէրմէմիշ տիր։ Հիւքիւմէթը Սէնիյէ՝ տէվլէթլէրին իճրա իտէճէքլէրի նէզարէթէ տայիր հիչ պիր թէտպիր իթթիխազ իթմէմիշ տիր։

«Տէվլէթլէրին մէմուրլարը թարաֆընտան թանզիմ օլունան պիլ ճումլէ րաբօրթօլար իսպաթ իտէյօրլար քի, էյալաթը մէզքիւրէնին անվալը չայանը թէէսսիւֆ տիր, պինաէն ալէյհ ... հիւքիւմէթ՝ անվալը մէզքիւրէնին ըլահընա տայիր օլարագ Պէրլին աչտնամէսինտէ ՝միւնտէրիճ օլան աճքեամըն տահա ուզուն միւտտէթ քեանէ լէմ եէքիւն հիւքմինտէ գալմասընը գապուլ իտէմէզ։

«Պունտան մաատա ... հիւքիւմէթ՝ Պապը Ալինին պու պապտէ միւքէլլէֆ օլտուղը վէզայիֆի իֆայէ Պապը Ալիյի մէճպուր իթմէկէ Տէվլէթլէրին մուամէլէի ումումիյէ վէ միւթէմատիյէսինին միւքթէտիր օլաճաղընա գանի օլտուղունտան, վէ Պէրլին աչտնամէսինի իմզա իթմիշ պուլունտուղունտան, աչտնամէի մէզքիւրըն 61 ինճի պէնտինին սէրիան վէ միւքէմմէլէն իճրասընը թալէպ իթմէք, վէ հիւքիւմէթը հազրէթը Շէհրիեարի՝ պէնտի մէզքիւրըն ահքեամընա թէվֆիգը հարէքէթ իթմէք իչին իթթիխազ իլէճէկի թէտապիրին սուրէթը միւքէմմէլէ հէտէ պէյան իթմէյէ մէճպուր տիր։

«Պալքատէքի միւնտէրիճաթը Ջաթը Նէզարէթպէնահիլէրինէ արզ իտէրիմ, վէ Տէվլէթլէրին միւթթէֆիգէն հէմ մէմալիքի Օսմանիյէնին հէմ տէ Էվրօպանըն մէնաֆիի իճապաթընտան ատտ իթթիքլէրի թէտապիրին իճրասընտա էճնիտէն հէր նէ թէէխխիւր վուգու պուլուր իսէ, պունուն Պապը Ալի հազգընտա տահի օլաճաղը մէսուլիյէթլէրին վէխամէթի իւզէրինէ Ջաթը Նէզարէթպէնահիլէրինին էն ճիտտի նազարը տիգգաթլարընը տավէթ իթմէյի վազիֆէ պիլիրիմ։»

ՄԻՋԳԵՏԱԹԻՊ

ՎԱՆ

Վան մուխպիրիմիզտէն արրգըրմըգ մէքթուպ տըր.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

1880 Մայիս 1/13

Բնութեան գործողութեանց մէջ մի սոսում տեղի ունեցաւ. Գարունն այնպէս եկաւ այս երկիր ինչպէս պիտի թուի մեզ ցերեկ մը որ առանց արշալոյսի ծագի։ Միայն մի շաբաթի մէջ բոլորովին կերպարանափոխ եղաւ երկրի երեսը. մինչ նախորդ շաբաթ երբ Նամակ կը գրէի Ձեզ, դեռ ձմեռնային երեւոյթներ միայն կը տեսնուէին, այսօր ամէն առարկայներն գարնան տեսարան են խկապէս։ Վասպուրականի գարնանային գեղեցիկ օդն, պայծառ արշալոյսն, վճիտ եթերն, զովասիգ զեփիւռն, կանանչափայլ մարգագետինն, ծաղկանց երփներանգ հանդէսը, ծառոց սաղարթազեղ զարդարանքն և խայտաճամուկ ծաղիկներով տերեւախառնին, և ուրիշ ինչ որ գարունը կընծայէ երկրի մը մէջ, անա սոքա ամէնը յանկարծ այս մէկ շաբաթի մէջ կատարուեցան. Ուեւցուր ասանց վրայ այն երկնահու յորդ անձրեւներն ալ որ անհուն բղձանաց հրաւիրանօք տեղացին առատօրէն դարձեալ այս նշանաւոր շաբաթին մէջ, և անա կրնաս գիտնալ թէ ինչչափ աքանչելի մի տեսարան ընծայեց գարունը որ կարծես գետինը պատռելով դուրս ոստեաւ յանկարծ միայն մի եօթնեկի մէջ, աւետելով ժողովրդին թէ ձմեռն տագնապն անցաւ և միայն սովն մնաց. բայց զայն ալ հալածելու նշան տուաւ անձրեւներով, դժբ եթէ երկաւ անգամ ալ կրկնուին, յայնժամ փրկուած է վասպուրական, յայնժամ սովն պիտի խոյս տայ վարատական, և նորա փոխարէն դժնդակն պիտի հնչէ տայ իւր յաղթանակին փողերն և հասկ ի գլուխ պարծի Նաղաշեմ ընդ ոլորտս վասպուրականի և ի մէջ սրտից երբեմն սովատանջից։

Այս բաւական միխթարական շաբաթին մէջ հասան այնպիսի

լուրեր ալ որք եթէ ստոյգ լինին կատարեալ աւետիսներ են, զի ամէն կողմէն տեղեկութիւններ առնուեցան թէ Տիգրանակերտի, Բաղէշի, Սղերդի և մերձակայ գաւառներուն մէջ ուտելեաց մեծ առատութիւն մը տիրել սկսած է, վասն զի հունձքերն շատ առատ և արգասաւոր լինելու ապահով երեւոյթներ ընծայեր են։ Թէպէտ այս լուրերը դեռ ոչ հաստատուեցան և ոչ հերքուեցան, բայց ժողովրդեան ապագայ տագնապին վրայ մտահոգութիւն առայժմ չանել պատճառեցին։ Նաև առիթ եղան որ միայն այս մէկ շաբաթի մէջ արմտեաց գնոյն վրայ յաւելում մը եղաւ, մինչ ասկէ առաջ միշտ կը լինէր շաբաթ՝ շաբաթի վրայ։ Այս բանի մէկ պատճառն ալ յօրինաբարձ նաւուցյաջողութեամբ այս կողմ գալն էր Արճէշէն և Ալճաւազէն, ուր օդոց խառնակութեան երեսէն սեղմեալ մնացած էին երկար ատենէ ի վեր. Նաև այն լուրերն էին որք հասան այս տեղ թէ Մուշէն ահագին քանակութեամբ արմտիք ճամբայ հանուած են դէպ ի վան, որոց մէկ մասն մինչև ծովեզերքը, Գաւառնի նաւահանգիստն ալ հասեր են և նաւեր պիտի լցուին քանի մ'օրէն դէպի քաղաքը գալու։ Բոլոր այս յաջող լրոց մէջ՝ քաղաքը Թափուած աղքատներն ու գաղթականներն ալ միւս կողմէն նոր բարեգործութեան մը հանդիպեցան. Թողունք այն ընդհանրական մեծ ճաշը զոր վսեմ. Պ. կամսարական ապրիլ 27ին տըւաւ նոցա՝ յետ այն երեկոյի և առաւօտի սեղաններուն զորս Մովսէս Մանուժողովին տուաւ Ջատկէ խթումին և առաւօտ։ Անգղիական հիւպատոս Պ. Քէլ, յեն ալ սկսեալ ապրիլ 27էն՝ ամէն իրիկուն կերակուր սահմանեց տալ մանաւոր տուն մը մէջ ամէն կարօտ և աղքատ եղող աղքատաց և գաղթական Թշուառաց։ Պ. Քէլէյթընի այս խնամատարութիւնն գումարի մը շնորհիւ կը լինի որ գոյացած է հանգանակութեամբ մը որոյ ուր լինելն դեռ ստուգրումն յայտնի չէ, Թերևս Լոնդրայի մէջ բացուած հանգանակութենէն է այն։ Իսկ վսեմ Պ. կամսարական միմիայն իւր անձնական ծախքով պատրաստել տըւաւ յիշեալ ճաշն երկու տեղ, մին քաղաքամէջը, իսկ միւսը Այգեստան Արարուց եկեղեցւոյ բակը։ Խրիմեան Հայրիկն այն եկեղեցին գնացած էր Աւանթիւ բաղմութիւն Թափեր էր լսել իւր քարոզը. Եկեղեցին էր նաև Պ. կամսարական։

Սակայն դժբաղդութիւն ունեցած եմք չկրնալ դէթ մի նամակ ուրախառիթ լուրերով վերջացընել. հետեւապէս կըստիպուիմք գրել նաև հետեւեալ տխուր եղելութիւններն ալ առ ընթեր տալին, որոց համար մեք վաղուց արդէն կասկածեր էինք թէ տեղի պիտի ունենան. ահա թէ ի՛նչ են անոնք։

Ցեղութեան և ժողովրդեան առհասարակ աղետաբեր եղող բարբարոս Քրդերն որք առաւել քան զհայս կը տանջուին ներկայ սովէն, այնպէս որ այլ եւս կրնանք ասել թէ կրկին քան զանոնք վընասուեցան, ձմեռուան պատճառաւ ստիպուած էին չկարենալ ասպատակութեանց ելնել։ Իսկ այժմ որ ճանապարհներն բացուիլ սկսան, իբրեւ թէ իրենց բոլոր նեղութեանց պատճառ Հայերն լինէին, ինչպէս որ կանխաւ կասկածեր էինք և նախորդ նամակներով ալ գրած էինք, սկսած են գործադրել իրենց ասպատակութիւններն. այն ատրճան յանդգնած են որ քաղաքէն երկու ժամ հեռի Ալիւր գեղի ճամբուն վրայ Շեղջագուռ ըսուած տեղը մէկ Ասորի սպաննեցին այս շաբաթ և դիակն որոյ քիթը կտրած էին, ձգուած էր ի կեր Թռչնոց և կենդանեաց։ Քրդերն երբէք չէին մըտածեր թէ կայսերական բարձրաստիճան վսեմ. Գոմիսէրներն վան են այժմ, որ պաշտօն ունին երկիրն ապահովել հարստահարութիւններէ. սակայն ամենն այս չէ։ Ալճաւազ (Քաջբերունիք) գաւառէն դուժկաններ հասնելով բօթ բերին քաղաքը թէ շրջակա Քիւրտերն կը յարձակին տուներու վրայ, կը կողոպտեն բոլոր պաշարեղէններն հանդերձ ուրիշ կարասեօք և կը մեկնին, ընդդիմութեանց կը պատասխանեն հարուածով և կատաղութեամբ մը որ օրհասականներ միայն կունենան։ Աղալու դաշտի Քրդերն ալ կողոպտեցին դարձեալ այս շաբաթի մէջ պարսկական կարաւան մը որ ամբողջ 6 ամիսի մէջ ձեանց պատճառաւ արգիլուած լինելով այս առաջին անգամ վան կը գար։ կարաւանն կը բերէր բաց ի բամբակէ նաեւ մեծաքանակ նպարներ, չամիչ, բրինձ, բուրեւայլն, որոց որչափ կարեւոր լինելն յայտնի է ներկայիս մէջ։ Պարսկական կարաւանի այս կողոպտումն ոչ միայն ցաւալի է անոր համար որ նպարներն չհասան վան, այլ առաւել անոր համար, զի այսուհետեւ չպիտի համարձակին այլ եւս կարաւաններ ճամբայ ելնել, և այս բան այնչափ ծանր պիտի լինի վանայ ժողովրդեան համար, որչափ Պոլսոյ համար՝ եթէ Եւրոպայէն ոչ ինչ չգայ այն տեղ։ Զի վան որչափ Պոլսոյ նոյնչափ ալ Պարսկաստանի շնորհիւ կայրի։ Պարսկաստանի միայն բամբակն եթէ վան չի գայ, ժողովրդեան աշխատաւոր դասակարգի մեծամասնութիւնն մուրացիկ կը դառնայ։ կը թողում ասել կանանց ընդհանուր պարապ մնալն, որոյ միակ աշխատութիւնը բամպակ մանելն է այս տեղ։ Այս ձմեռ որ կարաւան չեկաւ Պարսկաստանէն, անթիւ կանայք օրն ի բուն անգործ մնալ դատապարտուեցան։ Իսկ Պարսկաստանի նպարաց վան գալն թէպէտ գիներն սուղ ալ լինին, բայց ըստ որում Պարսկաստանէն կը գան, ընդհանուր աժանութիւն մը կը պատճառեն։ Եթէ մէկ չափ ցորեն բերուի այս տեղ Պարսկաստանէն, ցորենի գնոյն մեծ հարուած կը տայ, զի Պարսկական երկիրը առատութեան ամբար և բարութեան շտեմարան համարուած է տեղւոյս ժողովրդեան առաջ և իրաւամբ։ Ահա այսչափ կարեւոր է Պարսկական կարաւանն, որոյ անհամբեր կը սպասէր ժողովուրդ. սակայն Քրդերն ոչ միայն կողոպտեցին, այլեւ խլացուցին նորա ճանապարհն։

ՍՄԲԱՏ

Սթամպօլ 4 յունիս 1880

Միւէլլիֆ էֆէնտի,

Կազէթէի միւթէպէրինիզին մուհիպպի դաւիմի վէ օլ տախի աճիզլէրինին եար վէ նէտիմի օլանլէրինտէն, լաղվը խուսուսը աճիզլէրինի տախի կէրիֆթարը եէէս վէ մեթէմ վէ միւսթաղրարըգը տէրեաի էլէմ էյլէտիյի պիկի կէչէն բազար իրթեսի կիւնի չարշուի քեպիր աէրուռնինտէ պիրտէն պիրէ կիւչիւմէ պիր «Թէրճիմանը էֆքեար» սէտաի խուլիգ էտասը կէլմէքլէ, տէրադաշ հայրան վէ բիւըխէնտան օլտում վէ հէման պիր նիւսխէի նէֆիսէսինի ալտըմ, վէ խայլի վաղըթտան պէրու հասրէթքէշի օլան տոտէլէրիմէ սիւրտիւմ վէ իպթիտաի սաթըրընտա տէվլէթը էպէտ չէվքէթը ալիյէի Օսմանիյէնին միլլէթի աճիզանէմիզ հագգընտա մին էլ դատիմ օլակէլէն շէֆգաթ վէ մէրհամէթը սէնիյէի Շահանէլէրինին պագը վէ գայիմ վէ միլլէթիմիզին իսէ սատագաթ վէ իսթիգամէթ վէ տուաի թէչէքքիւրտէ գատիմ վէ տայիմ պուլունտուղունուն սէրլէվհաի հաւէնտսինի կէօրտիւմ։

Հէման ճէնապը Բարը իւլ միւսթէան Բատիշահը մաատէլէթակեաս էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինի քեաֆֆէի ալամ վէ էզտարտան միւպէրրա վէ միլլէթը աճիզանէմիզի ղարազ վէ նէֆսանիյէթը ատատան միւպէրրա պույրուսուն, ամին։

Գրէկոր Յ. Մ. Աէֆտէրեան

Թէրճիմանը էֆ. Պալատէ միւնտէրիճ վարագանըն միւհարրիրի Թարաֆընտան կազէթամըզ հագգընտա իպրազ օլունան հիւսնիւ Թէվէճճիւհաթէն տօլայը պէեանը Թէշէքքիւր էյլէրիզ։

ՄԻՒԹԷՖԵՐՐԻԳԱ

Խըտիվը սապըգ իսմայիլ բաշանըն քիւլլիյէթլի պիր հարէմէ նարօլիւտէ իգամէթ իթմէքտէ օլտուղու, վէ Փագաթ պու գատար մուխասսէրաթըն պիր խանէ տէքրունիւնտէ մէվգուֆ կիպի Թութուլմասը իթալիա գավանինինէ մուղայիր պուլունտուղընտան եա օրատան կիթմէսի վէ եախօտ գատընլարը պէօյլէ պիր զորիպ մէվգուֆիյէթտէն գուրթարմասը բաշայի միւշարիլէյհէ իթալիալըլար Թարաֆընտան իխթար իտիլտիկի կազէթա օգույանլարա մալիւմ տիր։ Պու տէֆա իշիտիլտիկինէ կէօրէ, իսմայիլ բաշա Ֆրանսա տէվլէթինին հիւսնիւ Թէվասսութունը Թալէպ իթմիշ իսէ տէ, տէվլէթը միւշարիլէյհա Էվրագը դավանինինի ալէյհինտէ օլան պէօյլէ պիր Թէվասսութա կիրիշմէմէյէճէկինի ճէվապէն բաշայի միւշարիլէյհէ պէեան իթմիշ տիր։

—=—

Իշխոտիլտիկինէ կէօրէ Էօճէօնէօ կազէթաըընըն պիր այ Թաթիլ միւտտէթի օն պէշ կիւնէ Թէնզիլ պույրուլմուշ տուր։

—=—

Սնատօլու Թահտիտի հուտուտ գօմիսիօնու պիր այ միւտտէթտէն պէրու Սթամպօլտա ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսինտէ իճրաի միւզաքէրէ իտիւպ, տիւնքի կիւն հուտուտ մահալլինէ ազիմէթ իթմիշ տիր։

—=—

Մալէյնը Հիւմայուն աթըպպասընտան տէօքթէօր Լամփէքի էֆ. պինպաշըլըգ ըւթպէսինէ թէրֆի օլունմուշ տըր։

—=—

Մըսըր կազէթալարընտա օգունտուղունա կէօրէ, Նուպար բաշա հազրէթլէրինիյն ֆամիլեասը եագընտա Մըսըրտան հարէքէթ իտէճէքլէր տիր։

Պունուն սէպէպի չու տըր քի, բաշայի միւշարիլէյհին քէրիմէլէրինտէն մատմազէլ Զիպա՝ անգարիպ բրէնս Բատէլինոքի իլէ ազտը իզտիվաճ իտէճէք տիր։

—=—

Տիւնքի Սըռնոսըըն պէյանընա կէօրէ, Էրմէնիսթանտա մէքիւլաթըն ֆիյաթը հագգընտա սըհհիյէ գօմիսիօնունա մալիւմաթը աթիյէ վէրիլմիշ տիր.

Էքմէյին օգգասը 8 ղրշ. բիրինճ 20 ղրշ. Թէրէեաղը 30 ղրշ. էթ (էյի տէյիլ տիր) 6 ղրշ. չէքէր 20 ղրշ. գահվէ 18 ղրշ. Օսմանլը յիրասը 100 ղրշ։

—=—

Սալը կիւնիւ իսթիւպաշը Թէմիզ բաք կիյինմիշ պիր ատէմ՝ Մումխանէտէ պիր Թիւճճարըն մաղազասընա կիտէրէք տօղրուճա գասա օտասընա չըգար։ Օրատա սանտըգքեար եալընըզ պուլունտուղունտան, չախսը մէրգում պիր պըչագ չըգարըպ, էկէր գասայը աչմազ իսէ քէնտիսինի վուրաճաղընը սանտըգքեարա պէյան իտէր։ Սանտըգքեար պիրտէն պիրէ կէլէրէք, չաշըրըպ պէնզի պէթի աթար վէ նիհայէթ պայըլըր գալըր. հէրիֆ՝ պունտան իսթիֆատէ իտէրէք սանտըղը եօզլամաղա պաշլատըղը սըրատա, նէրտէյանըն իւսթիւնտէ պայագ սէսի ալընճա, ֆիւթուրըղճա պրագըպ կիտէր։

Սօնըրա կիւճ հալ իլէ սանտըգքեարըն ագըլ պաշընա կէթիրիլմիշ տիր։

—=—

Իւսկիւտարտա Սէլիմիյէ ճամիսինտէ մահֆուզ օլան ճէպխանէնին օրատան գալտըրըլըպ տիկէր միւնասիպ պիր մահալէ նագլ օլունմասը իչիւն հարպիյէ նէզարէթինտէն պու տէֆա պիր իքինճի էմիր տահա կէօնտէրիլմիշտիր։ Ճէպխանէի մէզքիւրուն աղըրլըղընտան միհրապըն պիր ճիհէթի կէօչմիւշ իմիշ։

—=—

Թէրճիմանը Հագիգաթըն պէյանընա կէօրէ, սէֆիրլէր՝ Գըրճալը վագասը իւզէրինէ, պունտան պէօյլէ իսլամլարըն չիքեայաթընա Շարգի Բումէլի հիւքիւմէթի Թարաֆընտան էհէմմիյէթ վիրիլմէյէճէք վէ իճրաի Թահգիգաթըլա էսպապը շիքեայէթ սահիհ չըգաճագ օլուր իսէ, օլ հալտէ հիւքիւմէթը մահալլիյէնին մէսուլ Թութուլաճաղընը միւպէյյին Ալէգօ բաշա հազրէթլէրինէ պիր Թէպլիղ իճրասընա գարար վէրմիշլէր իմիշ։

—=—

Սըհհիյէ նէզարէթի Թարաֆընտան սըհհիյէի պահրիյէ ճէզա գանուննամէսի Թանզիմ օլունմագտա օլուպ, իշպու գանուննամէտէ խիլաֆը նիզամ հօլճու վէ սայիրէ նագլ իտէն վէ մուղայիրը սըհհէթ հալաթ խըգա իյլէյէն սէֆինէ սահիպլէրի վէ գապտանլարը հագգընտա միւճազաթ Թային իտիլմիշ տիր։ Պունտան մաատա հաճըլար նագլ իտէն վաբօրլար իչիւն տախի այըրըճա պիր նիզամնամէ գալէմէ ալընըպ հագընտա նէշր օլունաճագ իմիշ։

—=—

Էվվէլիսի կիւն լիմանտա պուլունան պիր Ինկլիզ սէֆինէսինին եւքիւնիւ տիչարը չըգարմագտա օլան իքի Բում նէֆէրիկէրի իլէ մուարազաեա Թութուշուպ, պիրի բըվօլվէր իլէ խասմընի իտամ իթմիշ վէ տէրտէսթ օլունարագ զապըթաեա Թէսլիմ օլունմուշ տուր։

—=—

Մէյմինօշ կէօմրիւկիւ սանտըգքեարը Սիւլէյման էֆէնտինին պիրտէն պիրէ զայիպ օլուպ մուախխարէն Իւսկիւտարտա Գարաճա Ահմէտ մէզարլըղընտա մագթուլէն նաշէսի պուլունտուղու կէչէն կիւն եազըլմըշ իսէ տէ, մումաիլէյհին նաշէսի Եէմիշ իսկէլէսի էօնիւնտէ տէնիզտէ մազրուքէն զուհուր իտէրէք, իւզէրինտէ իւչ Օսմանլը ալթընու իլէ պիր տէ քէպիր գամա պուլունուշ վէ մումաիլէյհ պիր գաչ կիւնտէն պէրու տէնիզտէ գալմըշ օլտուղունտան, եարալը օլուպ օլմատըղը քէշֆ օլունամամըշ տըր։

—=—

Բրէնս Հալիմ բաշա հազրէթլէրինին Խըտիվլիյէթը Մըսըրիյէտէ էմլաքընըն պէտէլի իչիւն, միւշարիլէյհէ սէնէվի պէշ պին լիրա Թախսիս օլունմուշ վէ միւմաիլէյհ տախի պու գարարը ալէյհինտէ բրօթէսթօ իտուպ, պու մէսէլէնին րույէթի իչիւն Թարաֆընտան Գահիրէյէ պաղը քիմսէլէր իզամ իյլէմիշ իտի։

Պու մէսէլէյէ տայիր Գահիրէտէն Լօնտրա կազէթալարընա յունիւս 8 Թարիխլիյէ չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, Թասֆիյէ գօմիսիօնու յունիւս 7 իճթիմաընտա բրէնս Հալիմ բաշանըն մէսէլէսինէ տայիր գարարընը վէրմիշ տիր։

Միւշարիլէյհին մէթալիպի մէզքիւր գօմիսիօնճա գապուլ օլունմայըպ, պու մէսէլէ հագգընտա 28 տէկտէմպէր 1879 Թարիխլիյէ նէշր օլունան գարարնամէի Խըտիվի Թաստիգ վէ պինաէն ալէյհ գարարնամէի մէզքիւրուն Հալիմ բաշայա սէնէվի օն պէշ պին լիրա Թախսիս օլունմասընա տայիր օլան պիրինճի մատտէսի հալի իլէ իպգա օլունմուշ տըր։

—=—

ՕՆ ԱԼԹԸՆՃԸ ԼՈՒԻ
ՎԷ
ՖՐԱՆՍԱՆԸՆ ԻԽԹԻԼԱԼԸ
(ՌԷՎՕԼԻՒՍԻՕՆ)

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ
ԱԼԷՔՍԱՆՏՐ ՏԻՒՄԱ

ԻՔԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

(841 Նումերօտան մապահտ)

Պու պէօյլէ արպէտա էվվէլա ուֆագ ուֆագ սըղըրըշլարտան պաշլամըշ իտի. էհալի քէնտի գուվվէթինի հէնուզ էյիճէ պիլմէտիկի վագըթ պէօյլէ եափար. լաքին պու սըղըշըշլարա չէհրը մէզքիւր գօմանտանը Մ. տը լա Թուր տիւ Բէն չէօյլէ ճէվապ վէրմիշ իտի.

— կիտինիզ օթլըվըընըզ, օթ պիթմէյէ պաշլայօր։

Ֆիլհագիգա պալատէ պէյան իթտիկլէրիմիզ վէճհլէ, օ սըրա ապրիլ այընըն իլք կիւնլէրի իտի։

Արպէտաճըլար Ցիժօնտան Բօնթօազա վէ օրատան տա վէրսայլա կիթտիլէր. Բօնթօազտա մայիս պիրտէ արպէտա չըգտը։

Վէրսայլտա գըրալ սէրայըն պալգօնընա չըգտը իսէ տէ, պիր չեյ տինէթմիրէմէտի. Պունուն իւզէրինէ խասսա էլիզապաշըըը բրէնս տը Պօվօ վէ վալի բրէնս տը Բօա խասսա ասքէրլիյէ պէրապէր տէրագգայ հայվանլարա բաքըպ օլարագ, գըրալը Շամպօրա նագլ իթմէկի Թէքլիֆ իթտիլէր։

Լաքին գըրալ՝ ֆիրարտան տահա էվին պիր Թէտպիրի պուլունտուղունու պէյան իտէրէք, Թէքլիֆի մէզքիւրու րէտտ իթտի։ Պու Թէտպիր էքմէյի էօլ ... սամտըրըմագտան իպարէթ իտի։

Գըրալըն իշպու Թէտպիրի իճրա օլունուպ, էքմէկէ մէզքիւր նարը գօնուլտու վէ հիչ օլմազսա վէրսայլտա արպէտա մէքս օլտու։

Միւֆսիտլէր (զիրա պէյլէ իտի քի պիւթիւն պու արպէտա ասըլ էհալի Թարաֆընտան չըգարըլմամըշ իտի) Բարիսի Թէհտիտ իթմէքէ իտիլէր, վէ հագիգաթէն հէր նէ գատար Զուիցցէրիալը վէ Ֆրանսըզ խասսա ասքէրի վէ տիկէր ասքէրլէր կէօզէթմէքտէ վէ գարագօլլար պէքլէմէքտէ իտի իսէ տէ, մէրգում արպէտաճըլար միւթէֆէլլիֆ գաբուլարտան Բարիսէ տուխուլ իթտիլէր, վէ այնի սաաթտա հէրսի օրատա Թօբլանտըլար, վէ պիլաբէրվա էզմէքճի տիւքքեանլարընը եաղմա իթմէյէ պաշլատըլար։

Գըրալ իսէ պու ատամլարըն իւզէրինէ աթէշ իթմէմէյէ էմր վէրմիշ օլտուղունտան, ասքէրլէր պունլարը Թէօքին իթմէք իչիւն նէ Թէտպիր գուլլանաճագլարընը պիլմէյէրէք, անլէրին իւզէրինէ սիլահ գուլլանաճագ եէրտէ, գօնուշմագտա իտիլէր. պունտան արպէտաճըլար տահա ճէսարէթ ալմագտա իտիլէր։ Մ. Թիւրկօ գըրալա մէքթուպ եազարագ գապըլթա նազարըըն իխթիլալաթը մէզքիւրէյի Թէսքին իթմէյէ չալըշաճագ եէրտէ գապարթմագտա օլտուղընը խապէր վէրմէքտէ, վէ պու մէքթուպլա պէրապէր քէնտի տօսթու պուլունան Մ. տը Ըէն-Սօվէօրէ տէ պիր մէքթուպ իրսալ իտէրէք, Մ. Լընօար իլէ Մ. տը Սարթինին էրթէսի կիւնիւ իչիւն Բարիզտէ իխթիլալլար հազըրլամագտա օլտուգլարընը պիլտիրմէքտէ իտի։

Ֆիլհագիգա այըն իւչիւնճիւ կիւնիւ սապահ սաաթ եէտիտէ էքմէք եաղմասընա պաշլանտը վէ սաաթ օն պիրտէ խիթամ պուլտու. Էօյլէյին Մ. տը Պիրօն տէօրթ եօլ աղըզլարընը վէ միւխթէլիֆ մէրքէզլէրի զապթ իտիւպ, զիրա պունլարը վաքէթասը յլա արպէտաճըլէյհինտէ միւհարէպէ օլունապիլիր իտի. սաաթ պիրտէ արպէտաճըլար հէր Թարաֆտա Թահարրի օլունտու, լաքին իզլէրի պիլէ պուլունամատը։

Էքմէյին ֆիյաթը՝ գըրալ Թարաֆընտան Թէնզիլ օլունտուղունտան էվվէլ նէ իտի իսէ, այնի Թէօրիւննիւ կիւնիւ էյնէ օ ֆիյաթա չըգարըլտը։ Էքմէքճիլէր Թէքմին իտիլիւ վէ տիւքքեանլարընը մուհաֆազա իթմէք իչիւն անլէրէ գարագօլ նօգթալարը վէրիլտի։

Պատէհու ասքէր վէրսայլ եօլունուն մուհաֆազասընա սէվգ օլունտու։ Արպէտաճըլար գըրալըն ասքէրինի Թաշըա Թութտուլար. ասքէր տէ Թիւֆէնք իլէ մուգապէլէի պիլմիլ իթտի վէ էրմի իւչ քէօյլիւ մագթուլէն մէյտանը մուհարէպէտէ գալտը։

Ասըլ արպէտանըն նասըլ չէյ օլտուղընը հէնուզ պիլմէյէն Բարիզ չէհրիլէրի իսէ պու իխթիլալը պիր չէյ էհրինէ գօյմըշըպ, հաթիրհզա տա իթտիլէր. Պու ահվալէ մօտա տախի գարըշտը, վէ պաշլարա [illegible] Թագըլը օլունան պիր նէվի չապգա գօնմագա պաշլատը։

Արպէտա կիւրուհը Բարիզտէ քէնտի նամընա օլան չաըգալարտան պաշգա պիր էսէր պրագմայըպ ղայպ օլտու վէ էյալէթտա, մէսէլա Լիլ, Ամիէն վէ Օքսէր չէհիրլէրինտէ տէվամ իթտի. պատէհու պիր Թօբ կիւլլէ մէսի կիպի ուզագլանարագ սէօնտիւ։

Մ. Լընօար իչիւն Մ. Թիւրկօյա վէրիլէն հավատիս պիհէսաս չըգմատը։ Մ. Թիւրկօ Օն ալթընճը Լուիէ պէյան իթտի քի, Մ. Լընօար գապըլթամէմուրիյէթինտէ պըրագըլըր իսէ անըն մէսուլիյէթինի իւզէրինէ ալամազ. հագիգաթէն մումաիլէյհ Մ. Լընօարըն մայիս 3տէ տավարլարա եաըըշտըրըըպ պուղտայըն ֆիյաթընա կէօրէ էքմէք սաթմալարը իչիւն էքմէքճիլէրէ րուխսաթ վէ միւսաատէ վէրտիկի էմրնամէ՝ մէմուրու միւմաիլէյհին իմզալատըղը սօն էվրագը րէսմիյէ օլտու։

Իւմի Թասարրուֆա աչնա մէշհուր Ալպէրթ անըն եէրինէ կէչտի. Արպէտաճըլարը տազըթմայա մէմուր օլան Մ. տը Պիրօն տախի իչպու մէմուրիյէթինտէն նաշի էհալինին իսթիհզաըընա հէտէֆ օլարագ, ալէյհինտէ բէք հագարէթլի պիր հիճվիյէ նէշր օլունտու։

Ֆրանսատա զուհուր իտէն իշպու էզմէք արպէտասընըն իւզէրինէ իլք տէֆա օլարագ Մ. Նէքէրին իսմի՝ Ֆրանսանըն մէսալիհի ամմէսինտէ սէրզէնէի զուհուր օլտու։ Պաշգա մահալտէ Մ. Նէքէրտէն ուզուն ուզատըյէ պահս իտէճէյիզ տիր։ Միւմաիլէյհ՝ Մ. Թիւրկօնուն ուսուլինէ մուխալիֆ օլարագ պուղտայ ախզուիթասը իւզէրինէ պիր քիթապ նէշր իթտի։ Պու քիթապ պիր լէթաֆէթի մախսուսէ իլէ վէ մուէլլիֆինէ վէ խուսուսիյէ անըն քէրիմէի մէշհուրէսինէ (1) մախսուս օլան պիր շիվէի միւզէյյէնէ իլէ եազըլմըշ օլտուղունտան, հէմ սարայ վէ հէմ չէհիր Թարաֆընտան, վէ հաթթա չէհրին վէ սարայըն գարըլարը Թարաֆընտան պիլէ քեմալը խայիշլէ օգունտու։ (Տէվ-վ)

(1) Ֆրանսա մուէլլիֆլէրինտէն Մատամ տը Սթաէլ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Գաճիրէ 15 յունիս

Շահին բաշանըն իթալիա թաւպիիյէթինի գապուլ իթմիշ օլտուղունա տայիր օլան խապէր պուրատա չայի օլմադըա հէյէճան վար տըր ։

Շահին բաշա խըտիվը սապըգ խիտիվի բաշա հազրէթլէրինին մալի օլտուղու իթիգատ օլունան ագարաթը վասիյը իթալիա թէպիէթինին թահթը հիմայէսինէ վազ իյլէմիշ տիր ։

Մումաիլէյհ բասաբորթ ալմագըզըն թիւնուսի կիւն պիր ֆըրանսըզ վաբօրընա բաքիպէն Մըսըրտան հարէքէթ իյլէմիշ տիր ։

Պիր էմնիամէ խըտըվի իւզէրինէ Շահին բաշանըն ասքէրիյէ վէ միւլքիյէ րիւթպէլէրի կէրի ալընարագ, Մըսըր խըտիվիյէթի տախիլինտէ իգտիձէթի տախի թահթը մէմնունիյէթէ ալընմըշ տըր ։

(Պու տօղրու կէլէն Բէլէկրաֆլար)

Պէրլին 16 յունիս

Եունան մէսէլէսի իչիւն տիւվէլը միւթէվասըըթէտէն միւրէքքէպ օլան գօնֆէրանս՝ պու կիւն էօյլէնտէն էվէլ սաաթ սօնըրա քիւշատ օլունմուշ տըր ։

Բէյն էլէն ալ Հօհէնլօհէ տէվլէթլէրին միւրախխասլարընա բասիձէ խօշամէտիյի իտրա իթմէք իւզրէ պիր մէգալէ իյրատ իթտիքտէն սօնրա, գօնֆէրանս՝ միւրախխասլարըն մէմուրիյէթլէրինէ տաիր հալիգ օլտուղլարը էվրագը բէամիյէնին թաամթիսի մուամէլաթըյլա իչթիգալ իթմիշ վէ կէլէճէք ճումա վէ եախօտ ճումաէրթէսի կիւնիւ վուգու պուլաճագ իճթիմաէ մէվզուը պահսը օլաճագ մաատէյի գարարլաշտըրըլմըշ տըր ։

Մէճլիս էօյլէնտէն սօնրա սաաթ տէօրտէ չէյրէք գալարագ տաղըլմըշ տըր ։

Մուրախխասլար պու ագշամ բրէնս Պիզմարքըն խանէսինտէ թաամ իտէճէքլէր տիր ։

Բէթէրսպուրկ 16 յունիս

Ժուռնալ տը Սէն-Բէթէրսպուրկըն պէյանընա կէօրէ, բրէնս Նիքիթա Գարատաղա վէրիլմէսի լազըմ կէլէն նահիյէլէրին էհէրինէ Տուլչինիօյը գապուլ իթմիշ տիր. լաքին էմարէթը միւշարիլէյհա բրէնսին ահտնամէնին իճրասը իչիւն թէքմինաթ թալէպ իտէյօր ։

ՌԷՍՄԻ

Տէրսաանէի վէ պէլտար սէլէքէտէ պուլունան էմլաք վէրկիսի թահսիլ չիւպէյէրի, պու քէրրէ պա իրատէի Սէնիյէի ճէնապը Բատիշահի միւճէտտէտէն թէշէքքիւլ իթմիշ օլան տէվայիրը պէլէտիյէ իլէ պիրլէշտիրիլմիշ վէ ֆէրաղ վէ ինթիգալ իչիւն իգթիդա իտէն խըմուխասպէրլէրին էմլաքըն պուլունտուղը տայիրէի պէլէտիյէ ժարաֆընտան իթտասը թասպիլէթը մասլահաթ իգթիզասընտան պուլունմուշ օլմաղըլա, պատէզին էմլաքը մէրգումէճէ ֆէրաղ վէ ինթիգալ վուգուընտա ասհաբընըն տէվայիրը մէրգումէճէ միւրաճաաթըլա իլմուխապէր ալող իթմէլէրի Տէրսաանէի էմլաք գօմիսիօնունտան վէրիլէն միւզէքքէրէ իւզէրինէ մէճլիսը էմանէթճէ գարարլաշտըրըլմըշ օլմաղլէ իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար օլունուր ։

—

Բէյը

Տէրսաանէի վէ պիլատը սէլամէթէ հարիճ մահալլէրի իլէ խալի արազիլարա սիւբրիւնթիւ ալթըլարագ հասըլ օլան թէաֆֆիւնաթ (ֆէնա գօգու) ճիհաթէթը հավայը խիլալ իյլէմէքտէ օլտուղունտան, հասըլ էլ մէվաթը պուլմագուլէ թէաֆֆիւնաթըն իզալէսի լիւզում վէ վիճտան թահթընտա պուլունտուղունտան, սըհհէթը ումումիյէյի մուհաֆազա թէն պունլարըն թաթհիրի իլէ միւթէսարրըֆլարը (սահիպլէրի) ճանիպինտէն էժրաֆընա գուրում չէքտիրիլմէսի մէճլիսը էմանէթճէ գարարլաշտըրըլարագ քէյֆիյէթ ումումէն տէվայիրը պէլէտիյէ իշար օլունմաղըն, քէյֆիյէթ ճիւմլէնին մալիւմ օլմագ վէ տէվայիրը պէլէտիյէ օ խոլտա թէնպիհաթ վուգուընտա հիւսնիւ թէլագգը իլէ իճրաը հալէ միւսարաաթ օլունմագ իւզրէ իլան օլունուր ։

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

ԱԶԳ

Իւսկիւտարու յանուն Միացեալ վարժարանացվիճակահանութեան երկրորդ և վերջին անգամ քաշուելին տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիւրակէ 8 Յունիս 'ի ժամ 7 Իւսկիւտարու ճեմարան վարժարանին մէջ ։

Տոմսակաց գինն է մէկ արծաթ մէճիտ և 80 տոմսակը 600 մէճիտ պարգևս պիտի ստանան հետևեալ կերպիւ ։

Տոմսակ	Մէճիտ	Մէճիտ
1	250	250
1	150	150
1	50	50
1	25	25
5	6	30
24	2	48
47	1	47
80		600

Տոմսակները կը ծախուին հետևեալ տեղերը ։

Ռուբէն էֆէնտի Նիզամեան ժամագործ Պոլիս Ջուխաճի խանին կից ։

Ֆրէնկեան էֆ. գրքավաճառ Ուզուն չարշը ։

Ղևոնդ էֆ. Գորանեան թղթավաճառ Սուլթան համամ ։

Կարապետ էֆ. Սարաճեան ժամագործ Պահճէ գաբու ։

Յովհաննէս էֆ. Խորայէլեան սեղանաւոր Ղալաթիա Քարաքէօյ ։

Նշան Ղուկասեան դեղագործ Իւսկիւտար Ըճիպատէմ ։

3—1

Յ. Թ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՋՈՋԵՐ

Գ.

Ներսէս վարժապետեան. — Կարապետ Երամեան. — Սարգիս Պալեան. — Մկրտիչ Նաւեան ։

Երրորդ և վերջին հատորն ալ հրատարակուած ըլլալով կը ծախվի Ս. Ղուկասեան գրատունը ։

Գին 3 ղրշ. արծաթ ։

ԻԼԱՆԱԹ

ՎՕՅՕՐ

ՎՕՍԽՕՐ ԳՈՒՐՊԱՆԵԱՆՆԵՐԻՆ ԵՆԻՒԾԷ ԹԻՒԹԻՒՆ ՎԷ ՍԻԿԱՐԱՆԱՐ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

Պեբջէ ... ԹԷԲՌԷԻ ՉԻՂԱՐԱՆ ՎՕՅՕՐ

Պիրինճի տաիրէնին բուլ րուսումու պու քէրրէ մէվգիի միւզայէտէյէ գօնուլտուղու ճիհէթլէ, տօգսան ալթը սէնէսի հազիրանընըն 21 ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ գաբարտատէսի քէչիտէ օլունաճաղընտան, հէր քիմ թալիպ իսէ եէվմը մէզքիւրտէ քէֆիլլէրի իլէ պէրապէր տաիրէ մուհասէպէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր ։

4 հազիրան 96

4—1

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՌԷՍՄԻՅԷ

1872 սէնէսինին եւիզալ 9 Փայիզլի Թահվիլաթը Օսմանիյէսի ։

Խազինէի Հիւմայունըն 1872 սէնէսինտէքի եւիզալ 9 Փայիզլի վէ A.B.C. սէրիլի Թահվիլաթըն (Պօն) համիլլէրի, պու թահվիլաթլարընը եւիզ լիրա մըգտարը իթիպարի իչիւն 55 լիրա նիսպէթինտէ օլարագ, եւիզտէ պէշ ֆաիզլի թէպտիլ իթմէք խըթէսիքլէրինտէ, պու արզուլարընը պէյան իթմէլի, վէ 1880 սէնէսի յունիս 1/13 տէն յուլիս 1/13 է գատար օլան միւտտէթ զարֆընտա էլլէրինտէ օլան թահվիլաթլարընը Գրէտի ճէնէրալ Օթօման պանգասընա թէսլիմ իթմէլիտիրլէր ։

Թէսլիմ օլունան մէզքիւր թահվիլաթլարտան 1876 յուլիս գուբօնը քէսիլմիշ օլմայաճագ տըր։ Պու թահվիլաթլարըն թէսլիմինտէն տէօրթ կիւն սօնըրա, թէպտիլ տամկասը վուրուլմուշ օլտուղը հալտէ, սահապընա իատէ օլունաճագլար տըր ։

Իշպու խազինէ թահվիլաթըընըն թէպտիլ արզուսը պէյան օլունաըգտան իքի այ սօնըրա, եւիզտէ պէշ Տույունը Ումումիյէ աինէ տամթըյլա միւպատէլէսի մէզքիւր պանգա թարաֆընտան իճրա օլունաճագ, վէ 1876 յուլիս գուբօնը տախի սէնէտամթը մէզքիւրէ իւլիշտիրիլէրէն քէսիլմիշ օլմայաճագ տըր ։

Լաքին թէպտիլ իչիւն տամկալանմըշ օլան խազինէ թահվիլաթընըն համիլլէրի միւպատէլէ իչիւն հիչ օլմազսա 1880 դէկտ. 31 ինէ գատար թահվիլաթը մէզքիւրէյի մէզքիւր պանգայա կէթիրմէլի տիրլէր ։

Սթամպօլ 12 յունիս 1880

3—2

ԱՐՍԱ ԻԼԱՆԸ

Պէյօղլունտա Ինկլիզ սէրայը արգասընտա Գուձէր-Խաթուն մահալլէսինտէ Գրլըճ սօգագընտա վագը 160 զըրա արսա սաթըլըգ թարաֆընտան ֆիրուխթ օլունաճաղընտան, թալիպլէրինին մաթպաամըզա միւրաճաաթ իյլէմէսի իլան օլունուր ։

ՏՕՔԹԷՕՐ

ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօգթօրու մումաիլէյհ, սապըգը վէճհ իւզրէ, Եալընըզ ֆրէնկի վէ պէլ սօուգլուղու, վէ ումում աչէաթը թէնասիւլիյէէ (ծննդական գործարանաց վերաբերեալ), վէ խաւրար եօլլարընա, ումում տէրի իլլէթլէրինէ տայիր խաստալըգլարա տիւշար օլանլարըն էմրի թէտավիլէրի իչիւն, հէր կիւն սաաթ տէօրթտէն օնա գատար, Պաղչէ գաբուսունտա Համիտիյէ Թիւրպէսի սըրասընտա վագը 32 նումէրօլու Սինասյան վիչէն էֆէնտինին խանէսինտէ, վէ բազար կիւնլէրի տախի, Պէյօղլունտա Սագըզ Աղաճը ճատտէսինտէ վագը 27 նումէրօլու քէնտի խանէսինտէ, գէյֆիյէտլէրի գապուլ իթմէքտէ տիր ։

10—1

ՏՕԳԹՕՐ

ՏԱՏԸՐԵԱՆ

Տօգթօրը մումաիլէյհ՝ Թարլա պաշը ճատտէսինտէ իգամէթ իթմէքտէ պուլունտուղու հալտէ, պու քէրրէ Եօղհան Ունկէրեան քիւլիսէսի ճատտէսի վէ Թարլա պաշը քէօշէսինտէքի Համբարձումեան Թիւնօ գազինօսունուն գարշըսընտաքի 31 նումէրօլու խանէյէ նագլը մէքեան իյլէտիյինի բազարտէսի միւշթէրիլէրինէ իլան իտէր ։

Մումաիլէյհ տօգթօր հէր բէնշէմպէ վէ բազար կիւնլէրի սաապահտան ագշամա գատար վէ սայիր կիւնլէր ագշամ սաաթ մէզքիւր խանէտէ խասթալարը գապուլ իթմէքլէ պէնշէմպէ կիւնլէրի տախի ֆագըրլարը մէճճանէն թէտավի իտէճէք տիր ։

Տօգթօր Տատըրեան էֆէնտի հէր տիւրլիւ խասթալըգլա պագմագը կիպի վէ լուլթալըգ վէ գասըգ խասթալըքլարընը տախի թէտավի էյլէր ։

Սահիպի իմթիյազ

ԱՆՏՕՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ՍԱԼԱՄԱՆՏԷՐ

ՆԱՄ ԽՄԹՒՅԱՃԼԸ ԵԷՆԻ ԲՕԹԱԼԱՐ

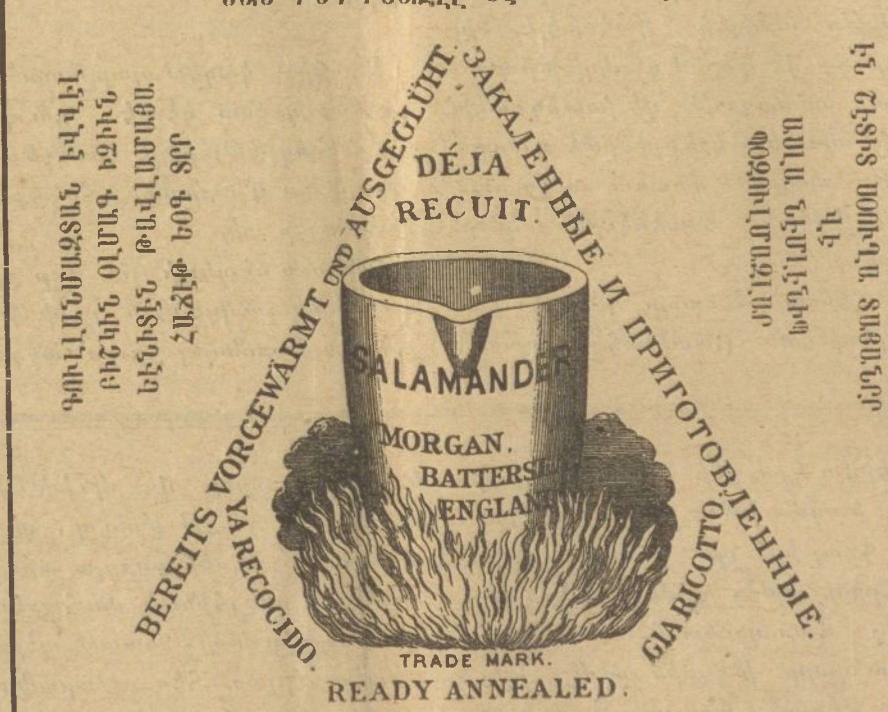

Տիւրլիւ տիւրլիւ պէօյիւքլիքտէ, եանի իքի Օխ. (16 տիրհէմ) աղըրլըգտան թա նէ մըգտարա գատար խըթէնիլիր իսէ պուլունուրլար ։ Նէ գատար քիլօկրամ սըգըր հավի օլապիլիտիքլէրի՝ իւզէրլէրինտէքի նումէրօլարտան անլաշըլըր ։

Հիլէսի թագլիտլէրտէն սագընըլմագ իչիւն՝ բօթալարըն «ՍԱԼԱՄԱՆՏԷՐ ԲՕԹԱԼԱՐ» օլմասը թալէպ օլունմալը տըր ։

Մալին ճինսի սայա թագայիւր իթմէյիւպ, հէր պիր սիյագտա գուլլանըլըր ։ Հիչ պիր գազա օլմագսըզըն պու բօթալար էն չէտին սըճագլըգլարա տայանըրլար ։ Պունլարտա ալթուն, կիւմիւշ, պագըր վէ սաիր չօգ գուլլանըլան մատէնլէր զըրգատան էյի վէ պազէն եւիզ տէֆայա գատար տէօքիւլիւպ տայանըրլար, ասլա չաթլամազլար վէ տիքէր բօթալարտան սօնրա չաթլայարագ ըըրլանըրլար ։ Սըճագ սըճագ օճագտան ալընըպ տա սօգուլուր իսէ, հիչ պիր չէյ օլմազլար ։ Պու բօթալարըն իսթիմալ վագթ վէ մասրաֆ տէ գըյաս օլմազ ։ Թէճրիպէ իլէ իսպաթ օ- լունմուշ տըր քի, էրիթիլէն չէյլիկին պէհէր թօնէլաթօսընտա էարըմ քէօմիւր խարճ օլունուր ։ Պու բօթալարտա զինկօ էրիթիլտիքտէ, զինկօ՝ տէմիր գազանլարտա եարըչըգ գայնատըլը վէ զիյան օլուր կիպի, մէզքիւր բօթալարտա եարըչըգ զիյան օլմազ, վէ պու հալտէ տէմիր գազանլարտան չօգ զիյատէ տայանըր ։ Եայլէնտէ տէքիւլմիշ (ֆօնթ մալէապլ) միւհէնտիսլէր վէ մախսուս օլան բօթալար՝ էէվմիյէ ճինս բօթալարըն իքի գաթը իչ չէգտիրըրլէր ։ Պու բօթալար տիքէր բօթալարըն մուգայէսէ օլունտուգտա, էրիթիլէճէք մէտալարտան չօգ զիյատէ միւտտէթ տայանըրլար իչիւն մատէն մուգթէսիտ իտարէ վար տըր. զիրա իչինտէ էրիթիլէն մատէն մութլագա քէնարլարընա եափըշըր ։ Իչլէրի ՄՕՐԿԱՆ ԲԱԹԷՆԹ թաայիր օլունան պու բօթալար տիքէր բօթալարըլա մուգայէսէ օլունտուգտա, էրիթիլէճէք մատէն վէ եագըճագ քէօմիւր վէ վագթ՝ զիյան օլմայաճաղընտան, պունա վէրիլէն աղչէ հէմէն նըսըֆ նըսըֆա սայըլապիլիր ։

Թիւրքիա իչիւն աճէնթէ եալընըզ Յ. Մ. Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ միւրատէլէր տիր ։

Ղալաթա, Ջինճիրլի վէ Եօրկանճըլար սօգագ, Նում. 61, 70, 77.

Մ. ՊԱԼԵԱՆ ՎԷ ԳՈՒՄԲ.

ԱՏԱ ԽԱՆ Ն° 1 ԳԱԼԱԹԱ. ՍԹԱՄՊՕԼ

ՀԷՐ ՃԻՆՍ ԷՄԹԻԱ ԻՉԻՒՆ ԹԻՒՃՃԱՐ ՎԷ ԳՕՄԻՍԻՕՆՃՈՒ

Խոնսալտ վէ խըրտաւաթ էմթիասը ։ — Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ մալի օլարագ Ամէրիգա վէ սաիր միւսթէմլիքէաթտան կէլէն էմթիա, զէխայիր, վէ սաիրէ ։ — Ճօրճ Բրայս Ֆապրիգասընըն տէմիր գասալարը. էպնիյէ վէ տէմիր եօլլար իչիւն քիւրէք վէ էտէվաթը սաիրէ, վէ զայրիհիմ.

Հէր տիւրլիւ տէբէտե էմրը օլունուր ։

COFFRES—FORTS

ՄԻԼՆԷՐ ԳԱՍԱԼԱՐԸ

Մէզքիւր գասալար տիւնեանըն հէր թարաֆընտա քէսպի նամ իթմիշ օլուպ, գավի վէ տայանըգլը տըրլար, վէ աթէշտէ եանմազլար ։

Խըրսըզ վէ աթէշէ գարշը թէճրիպէ ճիհէթիյլէ, Նաւըլ տը Սթամպօլտա, էօյլէ տէ հիչ պիր եէրտէ պու գասալարըն էմսալի եօգ տըր։

Աճէնթէ

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻՅԼ

Ջէլ. — Միւսիւ Սիտնէյ Նօվիլ, գասա սաթըն ալմագտան էվվէլ մազազալարընա կէլիպ գասալարը կէօրմէտէն կէչմէյէ, չէհատէթնամէլէրինի վէ էվրագը սաիրէյի օգումալարը իչիւն էհալիյէ րէճա իտէր ։

Գալաթատա Եիւքսէք Գալտըրըմտա Գէօրգ պէյ խանը ։

ՃԱՔՕՆԱՍ ՄԷԼՀԷՄԻ

Ն. ՋԱԳԷ

ԹԱՐԱՖԸՆՏԱՆ ԹԻՒՐԹԻՊ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏԸՐ

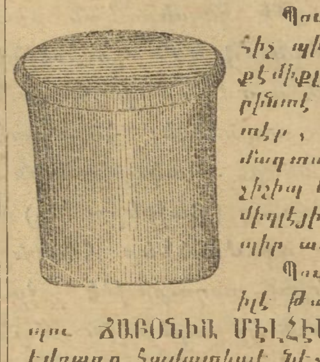

Պու մէլհէմ խալիս նէպաթաթտան իմալ օլունմագ, հիչ պիր մաատէի միւզիրրէյի օլմագըզըն սօուգտան քէմիքլէրտէ էթլէրտէ վէ պէտէնին օյնագ եէրլէրինտէ հասըլ օլան էաբի վէ էնէկ վէճաւէրի էյի իտիպ, վէ քէմիքտէն, վուրմագտան եախօտ եագմագտան հասըլ օլան եարալարը, վէ սօվուգտան էլ չիշիպ եարըլմըշ օլանլարը պիր կիւնտէ իյի իտէր. Թէ միզլիյի թէքիպ իւէր ։ Հէր պիր ֆամիլյա, վէ հէր պիր աատէմ իչիւն էլզէմ տիր ։

Պու իլաճըն թէէսիրի զըրզ սէնէյէ Թէճրիպէէ իլէ թաստիգ օլունմուշ տուր ։ Պիր չօգ աճըլարլա, պու ՃԱՔՕՆԱՍ ՄԷԼՀԷՄԻՆԻՆ Թէէսիրլի իսթիմալինի թաամիմ իչիւն էվրագը հազըրլալ էլիր էյտիմ թէքըլիֆ, Պուհոա պիր թէճրիպէ տէ եազըլըր, պու Թարիֆինդէն մաքպուլ օլտուղունտան ախպարըմ տըր ։

Եալընըզ մաճէրիտ օլան Ն. ՋԱԳԷնին եանըստա պուլունուր, վէ օւ. Թըլըր, Գալաթաատա Գօմիտան խանը գարշըսընտա նումէրօ 29։

Ֆիյաթը 10 գուրուշ կիւմիւշ աղճէ տիր ։

LA RÉUNION

ԼԱ ՌԷՒՆԻՕՆ

ՏԷՆԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ ԻՉԻՒՆ ԱՆՕՆԻՄ ԳՈՒՄՓԱՆԻԱ

Իսմի մախսուս օլարագ ալթը միլիօն ֆրանգ սէրմայէ իլէ 1855 տէ Բարիզտէ թէէսիս օլունմուշ, վէ Բարիզին միւթէպէր պանքէր վէ թիւճճարընը հիսսէտար եազըլմըշ տըր ։

ԼԱ ՌԷՒՆԻՕՆ գումբանիասը Սթամպօլտա տիքէր պիր թաջիր գումբանիա իլէ իճրաի մուամէլէ իտուպ, մուամէլաթը մէզքիւրէնին սէրմայէսի 23,000,000 ֆրանգ տըր ։

Պու գումբանիա ՎԱԲՕՐ ՎԷ ԵԷԼՔԷՆ ԿԷՄԻՍԻ ՎԷ ՍԷՖԱՅՆԻ ՍԱԻՐԷՅԷ էրդքէտիլէն մալլարը, վէ բօսթա իտարէլէրինէ թէսլիմ օլունուպ, բօսթա վաբօրըյլա նագլ իտիլէն էվրագը նագտիյէյի միւթէտտիլ ֆիյաթլարլա սիկուրթա իտէր ։

Սթամպօլտա մէզքիւր գումբանիանըն աճէնթաարը վէքիլի

Մ. Մ. Տ. ԼԸՊԷ ՎԷ ՄԱԽՏՈՒՄՈՒ ՎԻԳԹՕՐ միւրաճաաթ օլունմալը տըր ։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՓԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 16 Յունիս

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	98- 5/16
Օսմ. էսհամը աչըլտըր	11-
» » գափանտը	10- 7/8
Իսթիգ. պի 65	11- 7/8
» 69	11- 3/8
» 71	69- 3/4
» 72	19- 1/2
» 73	11- 1/8
Օսմ. պանգասը	11- 3/4
Մըսըր տույունը մուէհ. հըտէ	59- 1/8
» իմթիյազլը	86- 1/2
Ռուսիա իսթիգրազը	89- 3/8
Գամպիօ Բարիզ 6 այ վատէ	–

Փարիզ, 16 Յունիս

Ֆրանսա. էսհ. 3 % ֆր.	85-90
» » 5 գըօնսօլ	119-92
Օսմ. էսհամը աչըլտը	11-22 1/2
» » գափանտը	11-27 1/2
Իսթիգրազ 65 ֆր.	60-
» 69	58-
» 73	55-
Մըսըր ֆօնտ. մուէհ. հըտէ	299-37 1/2
Գրէտի Լիօնէ	968-75
Օսմանլը պանգասը	550-
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	36-25
Իթալիա էսհամը	87-90
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-32

Վիէննա, 16 Յունիս

Ալթըն ֆիօրին	–
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	16-30

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. միւն աղչ. գար.	11-30
Պու սապահ աչըլտը	12-
Իսթիգ. 63 (Մուլթօն) 6 % ֆ.	59-
» 65 » 6 % ֆ.	58-
» 69 (Ըընար) 6	57-
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր)	19-75
» 73 6 % ֆ.	55-
Ռումէլի շըմէնտըֆէր 3	36-
Ազճէ ֆայիզի	9-
Ըըբօր Դէր	–
Հավալէսի	12-20

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	3-25
Սթամպօլ պանգասը	7-
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-20
Թրամվայ	3-55

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշտան Ղռ. ֆր.	
Ըէյալ մէճիտիյէ ֆարգը	107-
Մէթալիք »	211-
Պէշլիք »	207-30
Ալթըլըգ »	128-20
Պազըր »	520-
Գայմէ »	1185-
Ինկիլիզ լիրասը	110-8
Ֆրանսըզ ալթունու	88-
Ֆօլ	90-18
Գրիմից ալթունու	51-25
Գարպօն գայմէսի	8-77